

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 9.3.2023
C(2023) 1711 final

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN

**Tillfällig kris- och omställningsram för statliga stödåtgärder till stöd för ekonomin till
följd av Rysslands angrepp mot Ukraina**

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN

Tillfällig kris- och omställningsram för statliga stödåtgärder till stöd för ekonomin till följd av Rysslands angrepp mot Ukraina

1. RYSSLANDS ANGREPP MOT UKRAINA, DESS INVERKAN PÅ EU:S EKONOMI OCH BEHOVET AV TILLFÄLLIGA STATLIGA STÖDÅTGÄRDER

- (1) Efter att olagligen ha erkänt de icke-regeringskontrollerade regionerna Donetsk och Luhansk i Ukraina som oberoende enheter inledde Ryssland den 24 februari 2022 ett oprovocerat och oberättigat militärt angrepp mot Ukraina. Europeiska unionen (EU) och internationella partner reagerade omedelbart på den allvarliga kränkningen av Ukrainas territoriella integritet, suveränitet och oberoende genom att vidta restriktiva åtgärder (sanktioner). Sanktioner infördes också mot Belarus på grund av landets roll i genomförandet av Rysslands väpnade angrepp. Ytterligare åtgärder har antagits under de följande veckorna och månaderna och andra kan komma att antas allteftersom situationen utvecklas. Ryssland har beslutat att vidta vissa egna ekonomiska restriktiva åtgärder och att avsiktligt använda gasflöden till EU som vapen.
- (2) Rysslands väpnade angrepp mot Ukraina och dess direkta och indirekta följder, inbegripet sanktionerna och motåtgärder vidtagna av exempelvis Ryssland, får ekonomiska återverkningar på hela den inre marknaden. Företag i EU kan komma att påverkas på flera olika sätt, såväl direkt som indirekt. Detta kan ta sig uttryck i minskad efterfrågan, brytande av befintliga kontrakt och projekt, med påföljande omsättningsförlust, störningar i leveranskedjorna, särskilt för råvaror och förprodukter, eller andra insatsvaror som inte längre är tillgängliga eller som inte längre är ekonomiskt överkomliga.
- (3) Sannolikheten för ett militärt angrepp mot Ukraina från Rysslands sida hade redan påverkat energimarknaden veckorna före det fysiska angreppet. Rysslands väpnade angrepp mot Ukraina ledde också omgående till ett avbrott i leveranskedjorna för EU:s import från Ukraina av vissa produkter, särskilt av spannmål och vegetabiliska oljor, och för EU:s export till Ukraina. Energimarknaden har påverkats avsevärt av stigande el- och gaspriser i EU. Höga energipriser påverkar flera ekonomiska sektorer, däribland vissa av dem som drabbats särskilt hårt av covid-19-pandemin, såsom transport och turism. Det råder på grund av Rysslands militära angrepp och motåtgärder brist på vissa kritiska produkter. Det rör sig om särskilda områden där en begränsad tillgång medför en risk för betydande minskningar av industriproduktionen, trots pågående substitution på utbudssidan. Följderna har också varit kännbara på de globala finansmarknaderna, i synnerhet på likviditetsområdet och i form av marknadsvolatilitet i råvaruhandeln. Rysslands militära angrepp mot Ukraina har också lett till en omfattande tvångsförflyttning av ukrainska medborgare både internt och till grannländerna, med en aldrig skadad tillströmning av flyktingar till EU, vilket fått omfattande humanitära och ekonomiska konsekvenser.
- (4) Den geopolitiska kris som orsakats av Rysslands angrepp mot Ukraina har också fått särskilt allvarliga konsekvenser för jordbruks-, livsmedels-, fiskeri- och vattenbrukssektorerna i EU. Höga energipriser bidrar till höga priser på gödselmedel. Tillgången på gödselmedel i EU påverkas också av dessa restriktioner för import av

gödselmedel från Ryssland och Belarus till EU. Krisen har fått allvarliga konsekvenser för försörjningen av spannmål (i synnerhet majs och vete) och oljeväxter (solrosor och raps) eller stärkelsederivat från Ukraina och Ryssland till EU, vilket lett till en kraftig tillfällig ökning av foderpriserna för boskap. Den sammantagna effekten av dessa kostnadsökningar på områdena energi, gödselmedel, spannmål och oljeväxter drabbar djuruppfödningen i EU hårdast¹. Ukraina är också en viktig producent och exportör av vegetabiliska oljor (i synnerhet solrosolja), och därför påverkar prishöjningarna för dessa produkter aktörer inom livsmedelssektorn som tvingas söka efter alternativ.

- (5) Ett annat problem är handelsstörningarna för EU-produkter till Ukraina och även till Ryssland och Belarus, på grund av krigssituationen och dess direkta och indirekta följder. Detta skulle främst påverka sektorerna för vin och sprit, bearbetade livsmedel (inklusive bearbetade frukter och grönsaker), choklad, konfekt, modersmjölkersättning och sällskapsdjursfoder när det gäller Ryssland, frukt och grönsaker när det gäller Belarus och de flesta jordbruksprodukter när det gäller Ukraina.
- (6) Situationen förvärras av de kraftigt stigande produktionskostnaderna, delvis genom ökade kostnader för kvävegödselmedel till följd av den extrema höjningen av naturgaspriserna, men också genom den direkta energianvändningen i produktionsprocesser inom jordbruk, fiske och vattenbruk.
- (7) Den geopolitiska krisen, utlöst av Rysslands angrepp mot Ukraina och dess användning av energiförsörjningen som vapen, ökar också EU:s brådskande behov av att minska sitt beroende av fossila bränslen genom att påskynda utbyggnaden av förnybar energi, utfasningen av fossila bränslen inom industrin samt kapacitetsutbyggnaden inom sektorer som är strategiska för omställningen till en ekonomi med nettoutsläpp, också med hänsyn till att globala utmaningar hotar att avleda investeringar i dessa sektorer till förmån för tredjeländer utanför EES.
- (8) Det är mot denna bakgrund som kommissionen har beslutat att anta detta meddelande för att ange kriterierna för bedömning av förenligheten med den inre marknaden, när det gäller de statliga stödåtgärder som medlemsstaterna kan vidta för att avhjälpa de ekonomiska effekterna av Rysslands angrepp mot Ukraina och dess direkta och indirekta följder, inbegripet de motåtgärder som vidtagits, till exempel av Ryssland². En samordnad ekonomisk reaktion från medlemsstaterna och EU-institutionerna är avgörande för att mildra de omedelbara negativa sociala och ekonomiska

¹ Ukraina är EU:s fjärde största externa livsmedelsleverantör och en viktig leverantör av spannmål (52 % av EU:s majsimport, 19 % av vete), vegetabiliska oljor (23 %) och oljeväxter (22 %, särskilt raps: 72 %). De globala livsmedelspriserna är redan höga och kan fortfarande stiga på grund av den rådande situationen.

² Exempelvis antog Ryska federationens regering den 6 mars 2022 dekret nr 299 om ändring av punkt 2 i metodiken för fastställande av det ersättningsbelopp som ska utbetalas till patenthavaren vid beslut om användning av uppfinningen, bruksmodellen, beslut om användning av uppfinningen utan patenthavarens samtycke och förfarandet för betalningen. I detta ändringsförslag föreskrivs "ingen ersättning för användning av en uppfinning, bruksmodell eller industriell formgivning för "patentinnehavare" från andra stater som begär "fientliga handlingar"". Enligt WIPO Global Brand Database, WIPO Global Design Database, PatentSight databas, fanns det i mars 2022 omkring 150 000 varumärken, 2 000 exempel på industriell formgivning och 44 000 patent som EU-företag hade rätten till i Ryssland. EU-varumärken som är skyddade i Ryssland finns främst inom följande sektorer: läkemedel, kosmetika, fordon, kemikalier och konsumentvaror, mode- och lyxvaror. Med tanke på de vaga formuleringarna i ändringen av metoden för den ersättning som ska betalas till patenthavaren genom dekret nr 299 av den 6 mars 2022, som antagits av den ryska regeringen, och den ekonomiska exponeringen för EU-företag och deras immateriella tillgångar i Ryssland, kan en sådan motåtgärd ha en potentiellt omfattande och skadlig inverkan på EU-företag.

återverkningarna inom EU för att bevara den ekonomiska verksamheten och arbetstillfällen samt för att underlätta de strukturella anpassningar som krävs för att hantera den nya ekonomiska situationen till följd av Rysslands väpnade angrepp mot Ukraina.

1.1. Sanktioner som införts av Europeiska unionen och internationella partner som svar på Rysslands angrepp mot Ukraina

- (9) Efter Rysslands oprovocerade och oförsvarliga angrepp mot Ukraina har Europeiska unionens råd enats om flera paket med restriktiva åtgärder.
- (10) Den 23 februari 2022 enades rådet om ett paket som omfattar i) riktade sanktioner mot de 351 ledamöterna av den ryska statsduman och ytterligare 27 personer, ii) begränsningar av de ekonomiska förbindelserna med de icke regeringskontrollerade områdena i regionerna Donetsk och Luhansk i Ukraina, och iii) restriktioner för Rysslands tillgång till EU:s kapital- och finansmarknader samt tjänster på dessa områden³.
- (11) Den 25 februari 2022 enades rådet om ytterligare sanktioner mot Ryssland med inriktning på i) finanssektorn, ii) energi, rymd- och transportsektorerna (luftfart), iii) varor med dubbla användningsområden, iv) exportkontroll och exportfinansiering, v) viseringspolitik och vi) ytterligare sanktioner mot enskilda ryska och andra (inbegripet belarusiska) medborgare⁴.

³ Rådets förordning (EU) 2022/259 av den 23 februari 2022 om ändring av förordning (EU) nr 269/2014 om restriktiva åtgärder med avseende på åtgärder som undergräver eller hotar Ukrainas territoriella integritet, suveränitet och oberoende (EUT L 42 I, 23.2.2022, s. 1), rådets genomförandeförordningar (EU) 2022/260 och 2022/261 av den 23 februari 2022 om genomförande av förordning (EU) nr 269/2014 om restriktiva åtgärder med avseende på åtgärder som undergräver eller hotar Ukrainas territoriella integritet, suveränitet och oberoende (EUT L 42 I, 23.2.2022, s. 3, EUT L 42, 23.2.2022, s. 15), rådets förordning (EU) 2022/262 av den 23 februari 2022 om ändring av förordning (EU) nr 833/2014 om restriktiva åtgärder mot bakgrund av Rysslands åtgärder som destabiliserar situationen i Ukraina (EUT L 42, 23.2.2022, s. 74), rådets förordning (EU) 2022/263 av den 23 februari 2022 om restriktiva åtgärder med anledning av erkännandet av de icke-regeringskontrollerade områdena i länen Donetsk och Luhansk i Ukraina och beordrandet av ryska väpnade styrkor in i de områdena (EUT L 42 I, 23.2.2022, s. 77), Rådets beslut (GUSP) 2022/264 av den 23 februari 2022 om ändring av beslut 2014/512/Gusp om restriktiva åtgärder med hänsyn till Rysslands åtgärder som destabiliserar situationen i Ukraina, (EUT L 42 I, 23.2.2022, s. 95), rådets beslut (GUSP) 2022/265 och 2022/267 av den 23 februari 2022 om ändring av beslut 2014/145/Gusp om restriktiva åtgärder mot åtgärder som undergräver eller hotar Ukrainas territoriella integritet, suveränitet och oberoende (EUT L 42 I, 23.2.2022, s. 98, EUT L 42, 23.2.2022, s. 114), och rådets beslut (Gusp) 2022/266 av den 23 februari 2022 om restriktiva åtgärder med anledning av erkännandet av de icke-regeringskontrollerade områdena i länen Donetsk och Luhansk i Ukraina och beordrandet av ryska väpnade styrkor in i de områdena (EUT L 42 I, 23.2.2022, s. 109).

⁴ Rådets beslut (GUSP) 2022/327 av den 25 februari 2022 om ändring av beslut 2014/512/Gusp om restriktiva åtgärder med hänsyn till Rysslands åtgärder som destabiliserar situationen i Ukraina, (EUT L 48, 25.2.2022, s. 1), rådets förordning (EU) 2022/328 av den 25 februari 2022 om ändring av förordning (EU) nr 833/2014 om restriktiva åtgärder mot bakgrund av Rysslands åtgärder som destabiliserar situationen i Ukraina (EUT L 49, 25.2.2022, s. 1), rådets beslut (GUSP) 2022/329 av den 25 februari 2022 om ändring av beslut 2014/145/Gusp om restriktiva åtgärder mot åtgärder som undergräver eller hotar Ukrainas territoriella integritet, suveränitet och oberoende (EUT L 50, 25.2.2022, s. 1), rådets förordning (EU) 2022/330 av den 25 februari 2022 om ändring av förordning (EU) nr 269/2014 om restriktiva åtgärder med avseende på åtgärder som undergräver eller hotar Ukrainas territoriella integritet, suveränitet och oberoende (EUT L 51, 25.2.2022, s. 1), rådets beslut (GUSP) 2022/331 av den 25 februari 2022 om ändring av beslut 2014/145/Gusp om restriktiva åtgärder mot åtgärder som undergräver eller hotar Ukrainas territoriella integritet, suveränitet och oberoende (EUT L 52, 25.2.2022, s. 1), rådets genomförandeförordning (EU) 2022/332 av den 25 februari 2022 om genomförande av förordning (EU) nr 269/2014 om restriktiva

- (12) Den 28 februari 2022 beslutade rådet att stänga det europeiska luftrummet för ryska flygplan och antog förebyggande åtgärder för att säkerställa att den ryska centralbanken inte kan utnyttja sina internationella reserver på ett sätt som undergräver effekterna av de åtgärder som vidtagits⁵. Rådet antog också ytterligare sanktioner mot ryska medborgare⁶.
- (13) Den 1 mars 2022 antog rådet ytterligare åtgärder: i) uteslutningen av utvalda ryska banker från SWIFT-systemet för finansiella meddelanden⁷, ii) åtgärder mot desinformation som sprids av de ryska statsägda mediekanalerna Russia Today och Sputnik⁸.
- (14) På grund av Belarus roll i underlättandet av det väpnade angreppet beslutade rådet den 2 mars 2022 att införa ytterligare sanktioner mot landet med avseende på handel med varor som används för produktion eller tillverkning av tobaksprodukter, mineraliska produkter, kaliumkloridprodukter, träprodukter, cementprodukter, järn- och stålprodukter samt gummivaror. Rådet förbjöd också export till Belarus eller användning i Belarus av varor och teknik med dubbla användningsområden och export av varor och teknik som kan bidra till Belarus militära och tekniska utveckling, försvars- och säkerhetsutveckling samt export av maskiner, tillsammans med

åtgärder med avseende på åtgärder som undergräver eller hotar Ukrainas territoriella integritet, suveränitet och oberoende (EUT L 53, 25.2.2022, s. 1), rådets beslut (EU) 2022/333 av den 25 februari 2022 om partiellt upphävande av tillämpningen av avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Ryska federationen om förenklat utfärdande av viseringar till medborgare i Europeiska unionen och Ryska federationen (EUT L 54, 25.2.2022, s. 1).

⁵ Rådets förordning (EU) 2022/334 av den 28 februari 2022 om ändring av rådets förordning (EU) nr 833/2014 om restriktiva åtgärder med hänsyn till Rysslands åtgärder som destabiliserar situationen i Ukraina (EUT L 57, 28.2.2022, s. 1) och rådets beslut (Gusp) 2022/335 av den 28 februari 2022 om ändring av beslut 2014/512/Gusp om restriktiva åtgärder med hänsyn till Rysslands åtgärder som destabiliserar situationen i Ukraina (EUT L 57, 28.2.2022, s. 4).

⁶ Rådets genomförandeförordning (EU) 2022/336 av den 28 februari 2022 om genomförande av förordning (EU) nr 269/2014 om restriktiva åtgärder med avseende på åtgärder som undergräver eller hotar Ukrainas territoriella integritet, suveränitet och oberoende (EUT L 58, 28.2.2022, s. 1), och rådets beslut (GUSP) 2022/337 av den 28 februari 2022 om ändring av beslut 2014/145/Gusp om restriktiva åtgärder mot åtgärder som undergräver eller hotar Ukrainas territoriella integritet, suveränitet och oberoende (EUT L 59, 28.2.2022, s. 1).

⁷ Rådets förordning (EU) 2022/345 av den 1 mars 2022 om ändring av förordning (EU) nr 833/2014 om restriktiva åtgärder mot bakgrund av Rysslands åtgärder som destabiliserar situationen i Ukraina (EUT L 63, 2.3.2022, s. 1) och rådets beslut (Gusp) 2022/346 av den 1 mars 2022 om ändring av beslut 2014/512/Gusp om restriktiva åtgärder med hänsyn till Rysslands åtgärder som destabiliserar situationen i Ukraina (EUT L 63, 2.3.2022, s. 5).

⁸ Rådets förordning (EU) 2022/350 av den 1 mars 2022 om ändring av förordning (EU) nr 833/2014 om restriktiva åtgärder mot bakgrund av Rysslands åtgärder som destabiliserar situationen i Ukraina (EUT L 65, 2.3.2022, s. 1) och rådets beslut (Gusp) 2022/351 av den 1 mars 2022 om ändring av beslut 2014/512/Gusp om restriktiva åtgärder med hänsyn till Rysslands åtgärder som destabiliserar situationen i Ukraina (EUT L 65, 2.3.2022, s. 5).

restriktioner för tillhandahållandet av relaterade tjänster⁹. Rådet antog också enskilda åtgärder mot 22 belarusiska medborgare.¹⁰

- (15) Den 9 mars 2022 antog rådet ytterligare åtgärder mot den belarusiska finanssektorn, däribland ett uteslutande ur SWIFT-systemet av tre belarusiska banker, ett förbud mot transaktioner med Belarus centralbank, begränsningar av det finansiella inflödet från Belarus till EU och ett förbud mot att förse Belarus med eurosedlar¹¹. Rådet införde också ytterligare restriktiva åtgärder med avseende på export av sjöfartsvaror och radiokommunikationsteknik till Ryssland. Dessutom införde rådet restriktiva åtgärder mot ytterligare 160 personer¹². Den 15 mars 2022¹³ enades rådet om ytterligare sektorsspecifika och enskilda åtgärder mot Ryssland. Rådet beslutade särskilt att i) förbjuda alla transaktioner med vissa statsägda företag, ii) förbjuda tillhandahållande av kreditbetygstjänster, liksom tillgång till alla abonnemangstjänster i samband med kreditvärderingsverksamhet, till alla ryska personer eller enheter, iii) utöka förteckningen över personer med anknytning till Rysslands försvars- och industrias, för vilka strängare exportrestriktioner införs avseende varor och teknik med dubbla användningsområden som kan bidra till Rysslands tekniska förbättring av försvars- och säkerhetssektorn, iv) förbjuda nya investeringar i den ryska energisektorn och införa omfattande exportrestriktioner för utrustning, teknik och tjänster för energisektorn, och v) införa ytterligare handelsrestriktioner för järn och stål samt lyxvaror¹⁴. Dessutom beslutade rådet att bestraffa betydande ryska oligarker, lobbyister och propagandister samt nyckelföretag inom luftfartssektorn, den militära sektorn och sektorn för dubbla användningsområden, varvsindustrin och maskinbyggsektorn¹⁵.

⁹ Rådets förordning (EU) 2022/355 av den 2 mars 2022 om ändring av rådets förordning (EG) nr 765/2006 om restriktiva åtgärder med anledning av situationen i Belarus (EUT L 67, 2.3.2022, s. 1), och rådets beslut (Gusp) 2022/356 av den 2 mars 2022 om ändring av beslut 2012/642/Gusp om restriktiva åtgärder med hänsyn till situationen i Vitryssland (EUT L 67, 2.3.2022, s. 103).

¹⁰ Rådets förordning (EU) 2022/345 av den 1 mars 2022 om ändring av förordning (EU) nr 833/2014 om restriktiva åtgärder mot bakgrund av Rysslands åtgärder som destabiliserar situationen i Ukraina (EUT L 63, 2.3.2022, s. 1) och rådets beslut (Gusp) 2022/354 av den 2 mars 2022 om ändring av beslut 2014/145/Gusp om restriktiva åtgärder med avseende på åtgärder som undergräver eller hotar Ukrainas territoriella integritet, suveränitet och oberoende (EUT L 63, 2.3.2022, s. 5).

¹¹ Rådets förordning (EU) 2022/398 av den 9 mars 2022 om ändring av rådets förordning (EU) nr 765/2006 om restriktiva åtgärder med anledning av situationen i Belarus och Belarus inblandning i Rysslands angrepp mot Ukraina, (EUT L 82, 9.3.2022, s. 1).

¹² Rådets förordning (EU) 2022/394 av den 9 mars 2022 om ändring av förordning (EU) nr 833/2014 om restriktiva åtgärder mot bakgrund av Rysslands åtgärder som destabiliserar situationen i Ukraina, (EUT L 81, 9.3.2022, s. 1).

¹³ Rådets genomförandeförordning (EU) 2022/427 av den 15 mars 2022 om genomförande av förordning (EU) nr 269/2014 om restriktiva åtgärder med avseende på åtgärder som undergräver eller hotar Ukrainas territoriella integritet, suveränitet och oberoende, (EUT L 87, 15.3.2022, s. 1), rådets förordning (EU) 2022/428 av den 15 mars 2022 om ändring av förordning (EU) nr 833/2014 om restriktiva åtgärder mot bakgrund av Rysslands åtgärder som destabiliserar situationen i Ukraina, (EUT L 87I, 15.3.2022, s. 13),

¹⁴ Rådets förordning (EU) 2022/428 av den 15 mars 2022 om ändring av förordning (EU) nr 833/2014 om restriktiva åtgärder mot bakgrund av Rysslands åtgärder som destabiliserar situationen i Ukraina (EUT L 87, 15.3.2022, s. 13) och rådets beslut (Gusp) 2022/430 av den 15 mars 2022 om ändring av beslut 2014/512/Gusp om restriktiva åtgärder med hänsyn till Rysslands åtgärder som destabiliserar situationen i Ukraina (EUT L 87, 15.3.2022, s. 56).

¹⁵ Rådets genomförandeförordning (EU) 2022/427 av den 15 mars 2022 om genomförande av förordning (EU) nr 269/2014 om restriktiva åtgärder med avseende på åtgärder som undergräver eller hotar Ukrainas territoriella integritet, suveränitet och oberoende (EUT L 87 I, 15.3.2022, s. 1), och rådets beslut (GUSP)

- (16) Den 3 juni 2022 antog rådet ett sjätte sanktionspaket¹⁶ mot bakgrund av Rysslands fortsatta aggressionskrig mot Ukraina, Belarus stöd för detta och de rapporterade grymheterna från de ryska väpnade styrkornas sida. Paketet innehåller följande: 1) Ett förbud mot import från Ryssland av råolja och raffinerade petroleumprodukter, med begränsade undantag. 2) Ett Swift-förbud mot ytterligare tre ryska banker och en belarusisk bank. 3) Ett förbud att sända i EU för ytterligare tre ryska statsägda kanaler. Unionen antog också sanktioner mot ytterligare 65 personer och 18 enheter. De omfattar personer som är ansvariga för de grymheter som begåtts i Bucha och Mariupol.
- (17) Den 21 juli 2022 antog rådet ett sjunde paket, det s.k. ”underhålls- och anpassningspaketet”¹⁷, bestående av följande ytterligare åtgärder: 1) förbud mot import av guld, 2) skärpta rapporteringskrav för personer som är föremål för sanktioner, 3) riktade exportförbud, 4) förbud mot tillträde till hamnar, 5) ekonomiska sanktioner, 6) trygghet livsmedels- och energiförsörjning, 7) medicinska och farmaceutiska undantag. Unionen lade också till 54 personer och 10 enheter i listan över frysning av tillgångar.

2022/429 av den 15 mars 2022 om ändring av beslut 2014/145/Gusp om restriktiva åtgärder mot åtgärder som undergräver eller hotar Ukrainas territoriella integritet, suveränitet och oberoende (EUT L 87 I, 15.3.2022, s. 44).

¹⁶ Rådets genomförandeförordning (EU) 2022/876 av den 3 juni 2022 om genomförande av artikel 8a.1 i förordning (EG) nr 765/2006 om restriktiva åtgärder med anledning av situationen i Belarus och Belarus inblandning i Rysslands aggression mot Ukraina, (EUT L 153, 3.6.2022, s. 1), rådets förordning (EU) 2022/877 av den 3 juni 2022 om ändring av förordning (EG) nr 765/2006 om restriktiva åtgärder med anledning av situationen i Belarus och Belarus inblandning i Rysslands aggression mot Ukraina, EUT (L 153, 3.6.2022, s. 11), rådets genomförandeförordning (EU) 2022/878 av den 3 juni 2022 om genomförande av förordning (EU) nr 269/2014 om restriktiva åtgärder med avseende på åtgärder som undergräver eller hotar Ukrainas territoriella integritet, suveränitet och oberoende (EUT L 153, 3.6.2022, s. 15), rådets förordning (EU) 2022/879 av den 3 juni 2022 om ändring av förordning (EU) nr 833/2014 om restriktiva åtgärder mot bakgrund av Rysslands åtgärder som destabiliserar situationen i Ukraina (EUT L 153, 3.6.2022, s. 53), rådets förordning (EU) 2022/880 av den 3 juni 2022 om ändring av förordning (EU) nr 269/2014 om restriktiva åtgärder med avseende på åtgärder som undergräver eller hotar Ukrainas territoriella integritet, suveränitet och oberoende, (EUT L 153, 3.6.2022, s. 75), rådets genomförandebeslut (Gusp) 2022/881 av den 3 juni 2022 om genomförande av beslut 2012/642/Gusp om restriktiva åtgärder med anledning av situationen i Belarus och Belarus inblandning i Rysslands aggression mot Ukraina, (EUT L 153, 3.6.2022, s. 77), rådets beslut (Gusp) 2022/882 av den 3 juni 2022 om ändring av beslut 2012/642/Gusp om restriktiva åtgärder med anledning av situationen i Belarus och Belarus inblandning i Rysslands aggression mot Ukraina, (EUT L 153, 3.6.2022, s. 88), rådets beslut (Gusp) 2022/883 av den 3 juni 2022 om ändring av beslut 2014/145/Gusp om restriktiva åtgärder mot åtgärder som undergräver eller hotar Ukrainas territoriella integritet, suveränitet och oberoende (EUT L 153, 3.6.2022, s. 92), rådets beslut (Gusp) 2022/884 av den 3 juni 2022 om ändring av beslut 2014/512/Gusp om restriktiva åtgärder med hänsyn till Rysslands åtgärder som destabiliserar situationen i Ukraina, (EUT L 153, 3.6.2022, s. 128), rådets beslut (Gusp) 2022/885 av den 3 juni 2022 om ändring av beslut 2014/145/Gusp om restriktiva åtgärder mot åtgärder som undergräver eller hotar Ukrainas territoriella integritet, suveränitet och oberoende (EUT L 153, 3.6.2022, s. 139).

¹⁷ Rådets förordning (EU) 2022/1269 av den 21 juli 2022 om ändring av förordning (EU) nr 833/2014 om restriktiva åtgärder med hänsyn till Rysslands åtgärder som destabiliserar situationen i Ukraina (EUT L 193, 21.7.2022, s. 1), rådets genomförandeförordning (EU) 2022/1270 av den 21 juli 2022 om genomförande av förordning (EU) nr 269/2014 om restriktiva åtgärder med avseende på åtgärder som undergräver eller hotar Ukrainas territoriella integritet, suveränitet och oberoende (EUT L 193, 21.7.2022, s. 133), rådets beslut (Gusp) 2022/1271 av den 21 juli 2022 om ändring av beslut 2014/512/Gusp om restriktiva åtgärder med hänsyn till Rysslands åtgärder som destabiliserar situationen i Ukraina (EUT L 193, 21.7.2022, s. 196) och rådets beslut (Gusp) 2022/1272 av den 21 juli 2022 om ändring av beslut 2014/145/Gusp om restriktiva åtgärder mot åtgärder som undergräver eller hotar Ukrainas territoriella integritet, suveränitet och oberoende (OJ L 193, 21.7.2022, s. 219).

- (18) Den 6 oktober 2022 antog rådet ett åttonde sanktionspaket innehållande följande ytterligare åtgärder¹⁸: 1) ytterligare personer och enheter på sanktionslistan; 2) utökade restriktioner med avseende på regionerna Cherson och Zaporizjzja; 3) nya import- och exportrestriktioner; 4) genomförande av G7:s oljepristak; 5) restriktioner mot statsägda företag; 6) restriktioner mot finansbolag, it-konsulter och andra företagstjänster; och 7) avkräckande insatser mot kringgåend eav sanktioner.
- (19) Den 16 december 2022 antog rådet ett nionde sanktionspaket¹⁹ som svar på Rysslands invasion av Ukraina, bestående av bland annat förbud mot export av drönarmotorer, export av varor och teknik med dubbla användningsområden, investeringar i gruvsektorn, transaktioner med Ryska regionala utvecklingsbanken samt tillhandahållande av tjänster för annonsering och marknads- och opinionsundersökningar. Dessutom beslutade rådet att anta ett övergripande paket med enskilda åtgärder. Den 25 februari 2023 antog rådet ett tionde sanktionspaket och införde därigenom ytterligare exportförbud för kritisk teknologi och industrivaror, såsom elektronik, specialfordon, maskindelar, reservdelar till lastbilar och jetmotorer samt varor ämnade för byggsektorn vilka kan styras mot Rysslands militär, såsom antenner och kranar. Rådet beslutade också att införa restriktiva åtgärder mot ytterligare 87 individer och 34 enheter²⁰.

¹⁸ Rådets förordning (EU) 2022/1903 av den 6 oktober 2022 om ändring av förordning (EU) 2022/263 om restriktiva åtgärder med anledning av erkännandet av de icke-regeringskontrollerade områdena i länen Donetsk och Luhansk i Ukraina och beordrandet av ryska väpnade styrkor in i de områdena (EUT L 259I, 6.10.2022, s. 1), rådets förordning (EU) 2022/1904 av den 6 oktober 2022 om ändring av förordning (EU) nr 833/2014 om restriktiva åtgärder mot bakgrund av Rysslands åtgärder som destabiliserar situationen i Ukraina (EUT L 259I, 6.10.2022, s. 3), rådets förordning (EU) 2022/1905 av den 6 oktober 2022 om ändring av förordning (EU) nr 269/2014 om restriktiva åtgärder med avseende på åtgärder som undergräver eller hotar Ukrainas territoriella integritet, suveränitet och oberoende (EUT L 259I, 6.10.2022, s. 76), rådets genomförandeförordning (EU) 2022/1906 av den 6 oktober 2022 om genomförande av förordning (EU) nr 269/2014 om restriktiva åtgärder med avseende på åtgärder som undergräver eller hotar Ukrainas territoriella integritet, suveränitet och oberoende (EUT L 259I, 6.10.2022, s. 79), rådets beslut (Gusp) 2022/1907 av den 6 oktober 2022 om ändring av beslut 2014/145/Gusp om restriktiva åtgärder mot åtgärder som undergräver eller hotar Ukrainas territoriella integritet, suveränitet och oberoende (EUT L 259I, 6.10.2022, s. 98), rådets beslut (Gusp) 2022/1908 av den 6 oktober 2022 om ändring av beslut (Gusp) 2022/266 om restriktiva åtgärder med anledning av erkännandet av de icke-regeringskontrollerade områdena i länen Donetsk och Luhansk i Ukraina och beordrandet av ryska väpnade styrkor in i de områdena (EUT L 259I, 6.10.2022, s. 118), rådets beslut (Gusp) 2022/1909 av den 6 oktober 2022 om ändring av beslut 2014/512/Gusp om restriktiva åtgärder med hänsyn till Rysslands åtgärder som destabiliserar situationen i Ukraina (EUT L 259I, 6.10.2022, s. 122).

¹⁹ Rådets förordning (EU) 2022/2474 av den 16 december 2022 om ändring av förordning (EU) nr 833/2014 om restriktiva åtgärder med hänsyn till Rysslands åtgärder som destabiliserar situationen i Ukraina (EUT L 322 I, 16.12.2022, s. 1), rådets förordning (EU) 2022/2475 av den 16 december 2022 om ändring av förordning (EU) nr 269/2014 om restriktiva åtgärder med avseende på åtgärder som undergräver eller hotar Ukrainas territoriella integritet, suveränitet och oberoende (EUT L 322 I, 16.12.2022, s. 315), rådets genomförandeförordning (EU) 2022/2476 av den 16 december 2022 om genomförande av förordning (EU) nr 269/2014 om restriktiva åtgärder med avseende på åtgärder som undergräver eller hotar Ukrainas territoriella integritet, suveränitet och oberoende (EUT L 322 I, 16.12.2022, s. 318), rådets beslut (Gusp) 2022/2477 av den 16 december 2022 om ändring av beslut 2014/145/Gusp om restriktiva åtgärder mot åtgärder som undergräver eller hotar Ukrainas territoriella integritet, suveränitet och oberoende (EUT L 322 I, 16.12.2022, s. 466), rådets beslut (Gusp) 2022/2478 av den 16 december 2022 om ändring av beslut 2014/512/Gusp om restriktiva åtgärder med hänsyn till Rysslands åtgärder som destabiliserar situationen i Ukraina (EUT L 322 I, 16.12.2022, s. 614) och rådets beslut (Gusp) 2022/2479 av den 16 december 2022 om ändring av beslut 2014/145/Gusp om restriktiva åtgärder mot åtgärder som undergräver eller hotar Ukrainas territoriella integritet, suveränitet och oberoende (OJ L 322 I, 16.12.2022, s. 687).

²⁰ Rådets förordning (EU) 2023/426 av den 25 februari 2023 om ändring av förordning (EU) nr 269/2014 om restriktiva åtgärder med avseende på åtgärder som undergräver eller hotar Ukrainas territoriella integritet,

- (20) I nära samarbete med EU infördes också sanktioner av internationella partner, särskilt Förenta staterna, Förenade kungariket, Kanada, Norge, Japan, Sydkorea, Schweiz och Australien.

1.2. Företag och hushåll som påverkas av höga gas- och elpriser eller av avbrott i energiförsörjningen

- (21) Den rådande krisen har drivit upp gas- och elpriserna till oöverträffade höjder, betydligt över de redan förhöjda nivåer som observerades under perioden före angreppet. Rysslands avsiktliga användning av gasflöden som vapen har skapat betydande volatilitet och osäkerhet på EU:s och världens energimarknader. EU och dess medlemsstater har vidtagit flera åtgärder för att ta itu med höga priser och trygga energiförsörjningen. I detta sammanhang hänvisar kommissionen till de verktyg som presenterades i oktober 2021²¹ (oktobermeddelandet), REPowerEU-meddelandet av den 8 mars 2022 (REPowerEU-meddelandet)^{22 23}, REPowerEU-planen²⁴ av den 18 maj 2022, förordningen om lagring av gas²⁵, meddelandet ”Spara gas för en trygg vinter”²⁶ av den 20 juli 2022, förordningen (EU) 2022/1369 om samordnade åtgärder för minskad efterfrågan på gas²⁷ och förordningen (EU) 2022/1854 om nödåtgärder för hantering av de höga energipriserna för att sänka energikostnaderna²⁸. Den 18 oktober

suveränitet och oberoende (EUT L 59I, 25.2.2023, s. 1), rådets förordning (EU) 2023/427 av den 25 februari 2023 om ändring av förordning (EU) nr 833/2014 om restriktiva åtgärder mot bakgrund av Rysslands åtgärder som destabiliserar situationen i Ukraina, (EUT L 59I, 25.2.2023, s. 6), rådets genomförandeförordning (EU) 2023/429 av den 25 februari 2023 om genomförande av förordning (EU) nr 269/2014 om restriktiva åtgärder med avseende på åtgärder som undergräver eller hotar Ukrainas territoriella integritet, suveränitet och oberoende (EUT L 59I, 25.2.2023, s. 278), rådets beslut (GUSP) 2023/432 av den 25 februari 2023 om ändring av beslut 2014/145/Gusp om restriktiva åtgärder mot åtgärder som undergräver eller hotar Ukrainas territoriella integritet, suveränitet och oberoende (EUT L 59I, 25.2.2023, s. 437), rådets beslut (Gusp) 2023/434 av den 25 februari 2023 om ändring av beslut 2014/512/Gusp om restriktiva åtgärder med hänsyn till Rysslands åtgärder som destabiliserar situationen i Ukraina, (EUT L 59I, 25.2.2023, s. 593),

- ²¹ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, Europeiska rådet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, COM(2021) 660 final av den 13 oktober 2021 – Ta itu med stigande energipriser: en verktygslåda för åtgärder och stöd.
- ²² Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, Europeiska rådet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, COM(2022) 108 final av den 8 mars 2022 – REPowerEU: Gemensamma europeiska åtgärder för säkrare och hållbarare energi till ett mer överkomligt pris
- ²³ Genom instrumentet för tekniskt stöd, som inrättades genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/240 av den 10 februari 2021 (EUT L 57, 18.2.2021, s. 1), stöder kommissionen, på begäran, medlemsstaterna vid utformningen och genomförandet av reformer som syftar till att säkerställa mer överkomlig, säker och hållbar energi.
- ²⁴ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, Europeiska rådet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, COM(2022) 230 final av den 18 maj 2022 – REPowerEU:
- ²⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/1032 av den 29 juni 2022 om ändring av förordningarna (EU) 2017/1938 och (EG) nr 715/2009 vad gäller gaslagring (EUT L 173, 30.6.2022, s. 17).
- ²⁶ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, COM(2022) 360 final av den 20 juli 2022 – ”Spara gas för en trygg vinter”.
- ²⁷ Rådets förordning (EU) 2022/1369 av den 5 augusti 2022 om samordnade åtgärder för att minska efterfrågan på gas (EUT L 206, 8.8.2022, s. 1).
- ²⁸ Rådets förordning (EU) 2022/1854 av den 6 oktober 2022 om en krisintervention för att komma till rätta med de höga energipriserna (EUT L 261I, 7.10.2022, s. 1).

2022 antog kommissionen meddelandet om energikrisen²⁹ för att inom EU tillsammans förbereda, köpa och skydda. I samband med detta meddelande föreslog kommissionen en ny krisförordning³⁰ för att åtgärda de höga gaspriserna i EU och säkerställa försörjningstryggheten inför den kommande vintern. Detta kommer att ske genom gemensamma gasinköp, prisbegränsningsmekanismer på gasbörsen TTF, nya åtgärder för transparent användning av infrastruktur och solidaritet mellan medlemsstaterna samt kontinuerliga insatser för att minska efterfrågan på gas.

- (22) Mycket höga energipriser skadar ekonomin och EU-medborgarnas köpkraft. Detta drabbar särskilt de mest utsatta. Europeiska centralbanken uppskattade att BNP i fasta priser kommer att sjunka med 0,1 % sista kvartalet 2022 och förbli oförändrad under första kvartalet 2023, främst på grund av effekterna av avbrott i energiförsörjningen, högre inflation och det därmed sammanhängande försämrade förtroendet bland konsumenterna³¹. Fortsatt höga energipriser kommer sannolikt att öka fattigdomen och påverka företagets konkurrenskraft. I synnerhet energiintensiva industrier har drabbats av högre tillverkningskostnader. Dessa kostnadsökningar kan i vissa fall leda till att företag tvekar inför att fortsätta sin verksamhet inom EU som annars skulle vara lönsam, med en trolig påverkan på sysselsättningen som följd.
- (23) De verktyg som kommissionen lade fram i oktober 2021 har visat sig användbara och har tillämpats i stor utsträckning av många medlemsstater som vidtagit flera åtgärder på nationell nivå. Verktygen blev fler våren 2022 genom meddelandet om kortsiktiga marknadsinterventioner och långsiktiga förbättringar av elmarknadens utformning³².
- (24) I REPowerEU-meddelandet skisseras åtgärder för att hantera stigande energipriser och fylla på gaslagren inför vintern, och i REPowerEU-planen³³ fastställs åtgärder för att påskynda utbyggnaden av förnybar energi, energibesparingar och energieffektivitet och för att diversifiera energiförsörjningen. Genom att påskynda den gröna omställningen minskar vi såväl utsläpp som vårt beroende av importerade fossila bränslen och förstärker skyddet mot prisökningar. I förordningen om lagring av gas³⁴ fastställs nya krav på minimilagring av gas för att säkerställa försörjningen under den kommande vintern, vilket innebär att medlemsstaterna under 2022 måste fylla gaslagringsanläggningarna till 80 % senast den 1 november och till 90 % senast samma datum under de kommande åren.
- (25) I takt med att krisen ytterligare förhöjde riskerna för försörjningstryggheten och för avbrott, började unionen förbereda sig för en långvarig och eventuellt fullständig bortkoppling av gasen från Ryssland. Den nya europeiska planen för minskning av

²⁹ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, Europeiska rådet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, COM(2022) 553 final av den 18 oktober 2022 – Energikris: Tillsammans för EU genom förberedelser, inköp och skydd.

³⁰ Förslag till rådets förordning (EG) nr COM/2022/549 slutlig av den 18 oktober 2022 – Ökad solidaritet genom bättre samordning av gasinköp, utbyte av gas över gränserna och tillförlitliga prisriktvärden.

³¹ ECB staff macroeconomic projections for the euro area, september 2022.

³² Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, COM(2022) 236 final av den 18 maj 2022 – Kortsiktiga interventioner på energimarknaden och långsiktiga förbättringar av elmarknadens utformning – en handlingslinje.

³³ COM(2022) 230 final, 18.5.2022.

³⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/1032 av den 29 juni 2022 om ändring av förordningarna (EU) 2017/1938 och (EG) nr 715/2009 vad gäller gaslagring (EUT L 173, 30.6.2022, s. 17).

efterfrågan på gas³⁵ omfattar åtgärder, principer och kriterier för samordnad efterfrågeminskning och åtföljs av förordning (EU) 2022/1369 om samordnade åtgärder för att minska efterfrågan på gas³⁶, som fastställer ett frivilligt mål för minskning av efterfrågan på gas på 15 % i alla medlemsstater och inför en process för utlösande av ett bindande mål för minskad efterfrågan om så skulle krävas.

- (26) Den 6 oktober 2022 antog rådet förordning (EU) 2022/1854 om nödåtgärder för hantering av de höga energipriserna för att sänka energikostnaderna för EU:s medborgare och företag. Förordning (EU) 2022/1854 omfattar bland annat åtgärder för att minska efterfrågan på el, vilket kommer att bidra till att sänka konsumenternas elkostnader och omfördela energisektorns överskottsintäkter till slutförbrukarna.
- (27) Den 19 och 22 december 2022 antog rådet ytterligare förordningar för att ta itu med de höga energipriserna, nämligen rådets förordning (EU) 2022/2576 om ökad solidaritet genom bättre samordning av gasinköp, tillförlitliga prisriktvärden och utbyte av gas över gränserna³⁷, rådets förordning (EU) 2022/2577 om fastställande av en ram för att påskynda utbyggnaden av förnybar energi³⁸ och rådets förordning (EU) 2022/2578 om inrättande av en marknadskorrigeringsmekanism för att skydda unionsmedborgarna och ekonomin mot alltför höga priser³⁹.

1.3. Behovet av nära samordning på EU-nivå av nationella stödåtgärder

- (28) En målinriktad och proportionerlig tillämpning av EU:s kontroll av statligt stöd syftar till att säkerställa att nationella stödåtgärder faktiskt hjälper företag och arbetstagare som drabbats av den rådande krisen och att åtgärderna bevarar de offentliga finansernas långsiktiga hållbarhet. EU:s kontroll av statligt stöd innebär också en garanti för att EU:s inre marknad inte fragmenteras och att principen om lika villkor förblir oförändrad. Den inre marknadens integritet är viktig för att motstå yttre påtryckningar och undvika stödkapplöpningar, så att medlemsstater med god ekonomi inte kan satsa mer än sina grannar på bekostnad av sammanhållningen inom unionen.
- (29) Kommissionen anser att den rådande krisen, som påverkar företag i alla medlemsstater, motiverar att man tillåter en beräkning av de högsta tillåtna stödtaken i de tillämpliga avsnitten för varje medlemsstat, förutsatt att stödberättigande kostnader bara kan täckas en gång och att de bestämda stödtaken som är tillämpliga enligt detta meddelande respekteras.
- (30) Kommissionen anser vidare att det krävs ytterligare strategiska investeringar i syfte att hantera beroendet av fossila bränslen, som på ett betydande sätt förvärrar krisen, och att påskynda den gröna omställningen i linje med REPowerEU-målen, samtidigt som

³⁵ Europeiska kommissionen, Generaldirektoratet för kommunikation, *A European Gas Demand Reduction Plan*, Europeiska unionens publikationsbyrå 2022, <https://data.europa.eu/doi/10.2775/705563>

³⁶ Rådets förordning (EU) 2022/1369 av den 5 augusti 2022 om samordnade åtgärder för att minska efterfrågan på gas (EUT L 206, 8.8.2022, s. 1).

³⁷ Rådets förordning (EU) 2022/2576 av den 19 december 2022 om ökad solidaritet genom bättre samordning av gasinköp, tillförlitliga prisriktvärden och utbyte av gas över gränserna (EUT L 335, 29.12.2022, s. 1).

³⁸ Rådets förordning (EU) 2022/2577 av den 22 december 2022 om fastställande av en ram för att påskynda utbyggnaden av förnybar energi (EUT L 335, 29.12.2022, s. 36).

³⁹ Rådets förordning (EU) 2022/2578 av den 22 december 2022 om inrättande av en marknadskorrigeringsmekanism för att skydda unionsmedborgarna och ekonomin mot alltför höga priser (EUT L 335, 29.12.2022, s. 45).

resiliensen hos EU:s framtida energisystem med låga koldioxidutsläpp tryggas. Detta är i synnerhet relevant i det nuvarande globala sammanhanget, där sådana investeringar riskerar att avledas från EES. Avsnitten 2.5 och 2.6 i detta meddelande innehåller relevanta verktyg för att utveckla projekt för produktion av förnybar energi och genomföra industriella åtgärder för minskade koldioxidutsläpp, och även om dessa verktyg har en viktig om än indirekt effekt på produktionen av den utrustning och de komponenter som behövs för omställningen till en klimatneutral ekonomi. Mot denna bakgrund ger Avsnitt 2.8 i detta meddelande medlemsstaterna ytterligare möjligheter för att bevilja stöd som direkt stödjer produktiva investeringar i specificerade strategiska varor som är nödvändiga för denna omställning. Som unionens instrument för att katalysera privata investeringar i EU:s prioriteringsområden har InvestEU en central roll i mobiliseringen av stöd till dessa prioriteringsområden, särskilt när det gäller energi och industriplanen i den gröna given⁴⁰. I den mån de åtgärder som InvestEU:s genomförandepartner och finansförmedlare infört omfattas av regler om statligt stöd kan åtgärderna därför omfattas av de stödordningar som godkänts av kommissionen enligt avsnitten 2.5, 2.6 och 2.8 i detta meddelande. Eftersom stöd till investeringar i produktionsanläggningar skulle kunna leda till spänningar med övergripande mål för sammanhållning och den inre marknadens integritet måste sådant stöd tydligt anföras de fastställda strategiska områdena, begränsas i tid och till nominellt stödbelopp och sörja för tillräckliga incitament för att hantera sammanhållningsmålen. I avsnitt 2.8 i detta meddelande anges de särskilda villkor enligt vilka stöd till investeringar i särskilda åtgärder för omställningen till en klimatneutral ekonomi i undantagsfall kommer att anses vara förenligt med den inre marknaden. I den mån detta avsnitt omfattar möjligheten att tillhandahålla individuellt stöd utanför en stödordning, kommer stödet antingen att vara begränsat till stödområden som fastställts i tillämpliga regionalstöds kartor eller att behöva omfatta investeringar i minst tre EES-medlemsstater, där en betydande andel av investeringarna görs i minst två stödområden. Detta krav kommer att bidra till att ytterligare utveckla ett vidare ekosystem längs den relevanta värdekedjan över hela Europa, vilket stärker leveranskedjornas resiliens.

1.4. Lämpliga statliga stödåtgärder

- (31) Som ett led i medlemsstaternas övergripande insatser för att hantera de utmaningar som Rysslands anfallskrig mot Ukraina gett upphov till, anges i detta meddelande vilka möjligheter som medlemsstaterna enligt EU:s regler om statligt stöd har att säkerställa likviditet och tillgång till finansiering för företag, särskilt små och medelstora företag som står inför ekonomiska utmaningar i den rådande krisen, och att uppmuntra till minskad energianvändning.
- (32) Såsom anges i meddelandet från oktober 2021 utgör åtgärder till förmån för icke-kommersiella energikonsumenter inte statligt stöd, förutsatt att de inte indirekt gynnar en viss sektor eller ett visst företag. Medlemsstaterna får exempelvis göra särskilda sociala utbetalningar till dem som är mest sårbara, så att de skulle kunna betala energiräkningar på kort sikt eller förbättra energieffektiviteten, samtidigt som man ser till att marknaden fungerar ändamålsenligt.

⁴⁰ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, Europeiska rådet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, COM(2023) 62 final av den 1 februari 2023 – En industriplan i den gröna given för nettonollåldern.

- (33) Åtgärder som riktar sig till kommersiella energikonsumenterna utgör inte statligt stöd, förutsatt att sådana åtgärder är av generell natur. Sådana icke-selektiva åtgärder kan exempelvis utgöras av allmänna nedsättningar av skatter eller avgifter, en reducerad skattesats för leverans av naturgas, el eller fjärrvärme eller minskade nätkostnader. I den mån nationella åtgärder är att betrakta som stöd kan de vara förenliga med reglerna för statligt stöd, förutsatt att de uppfyller vissa krav. Till exempel kan stöd i form av nedsättning av harmoniserade miljöskatter som uppfyller minimiskattenivåerna och reglerna i energiskattedirektivet⁴¹ och som är förenliga med bestämmelserna i en gruppundantagsförordning genomföras av medlemsstaterna utan förhandsanmälan till kommissionen.
- (34) Med avseende på avsnitten 2.1 och 2.4 i detta meddelande kan beviljas den slutliga stödmottagaren direkt eller kanaliseras genom en energileverantör. Om stödet kanaliseras genom en energileverantör, måste medlemsstaten kunna visa att den har en mekanism för att bevara konkurrensen mellan leverantörer och säkerställa att stödet överförs till den slutliga stödmottagaren.
- (35) Kommissionen anser att vissa finansiella behov kan kräva andra verktyg än de som omfattas av avsnitten 2.1, 2.2 och 2.3 i detta meddelande. Så kan det i synnerhet bli om nuvarande kris inte bara leder till likviditetsbehov utan också till betydande förluster som kan undergräva mottagarens förmåga att betala sina skulder och leda till solvensbehov. När stora stödbelopp beviljas enskilda stödmottagare och dessa stödmottagares förmåga att betala av sina skulder förefaller ansträngd, baserat på deras tidigare inkomstförmåga, kan medlemsstaterna överväga att begära in uppgifter från stödmottagarna om deras förväntade framtida intjäningsförmåga och därmed förmåga att fortsätta betala skulden, för att bedöma huruvida användningen av olika verktyg, såsom solvensstöd, kan vara eller möjligen bli lämpligare för att tillgodose deras finansiella behov.
- (36) Under särskilda omständigheter⁴² kan medlemsstaterna anse att företag som drabbats hårt av den nuvarande krisen kräver solvensstöd som inte i tillräcklig utsträckning kan tillhandahållas enbart genom privat finansiering. Om företag skulle upphöra med eller krympa sin verksamhet utan sådant solvensstöd, och om ett upphörande eller en nedskärning av verksamheten skulle hota energimarknaderna eller andra marknader som är systemviktiga för ekonomin (eller för den inre marknadens säkerhet och motståndskraft), kan sådant solvensstöd anses vara förenligt med den inre marknaden på grundval av artikel 107.3 b i EUF-fördraget.
- (37) Kommissionen anser att följande allmänna principer är särskilt relevanta vid den bedömning som krävs från fall till fall och som beskrivs i punkt 36 ovan:
- a. Stödet måste vara nödvändigt, lämpligt och proportionellt⁴³ för att undvika att sådana företag plötsligt lämnar marknaden och får under inga omständigheter överstiga det minimum som krävs för att säkerställa företagets lönsamhet.

⁴¹ Rådets direktiv 2003/96/EG av den 27 oktober 2003 om en omstrukturering av gemenskapsramen för beskattning av energiprodukter och elektricitet (EUT L 283, 31.10.2003, s. 51).

⁴² Interventionen måste begränsas till situationer där det ligger i det gemensamma intresset att ingripa.

⁴³ I princip är stöd proportionerligt om det inte går utöver att återställa stödmottagarens kapitalstruktur till den som rådde före krisen till följd av Rysslands aggression mot Ukraina. Vid bedömningen av stödet

- b. Ett företag som tillhör eller håller på att övertas av en större koncern är inte berättigat till stöd, utom när det kan påvisas att företagets svårigheter inte beror på en godtycklig kostnadsfördelning inom koncernen och att svårigheterna är alltför allvarliga för att kunna hanteras av koncernen själv. I sådana fall kommer ett betydande bidrag från gruppen för att täcka kostnaderna för solvensåtgärderna att krävas.
 - c. Statligt stöd måste beviljas på sådana villkor att staten får en rimlig ersättning, såsom en lämplig andel av framtida värdeökningar för stödmottagaren, med hänsyn till det statliga kapitaltillskottets storlek jämfört med företagets återstående kapital efter redovisningen av förluster, inbegripet förutsebara förluster utan stödåtgärden.
 - d. Om stöd ges i form av efterställda skulder eller andra hybridkapitalinstrument, måste den totala ersättningen för sådana instrument på ett adekvat sätt beakta det valda instrumentets egenskaper, inbegripet dess efterställningsnivå och alla betalningsvillkor.
 - e. Lämpliga konkurrensåtgärder i enlighet med principerna i 2014 års riktlinjer för undsättning och omstrukturering⁴⁴ kommer att bli nödvändiga. På grundval av särdragen i varje potentiellt fall, och den relevanta konkurrenssituationen, kan avyttringar av tillgångar också krävas som en kompensationsåtgärd. Dessutom kommer det att krävas beteendeförändringar, inbegripet åtaganden som säkerställer ett reellt förbud mot bonusbetalningar eller andra rörliga betalningar, utdelningar och förvärv.
 - f. Kommissionen får kräva att en medlemsstat tillhandahåller, också vid en tidpunkt efter kommissionens beslut, en bedömning av stödmottagarens långsiktiga lönsamhet, vilken åtföljer anmälan eller tillhandahålls vid en senare tidpunkt. Om kommissionen efter en granskning av en sådan bedömning så finner det lämpligt ska medlemsstaten, inom en tidsperiod som fastställs av kommissionen, anmäla en omstruktureringsplan i enlighet med riktlinjerna för undsättning och omstrukturering, för godkännande av kommissionen.
- (38) Medlemsstaterna uppmanas att på ett icke-diskriminerande sätt överväga att fastställa krav med anknytning till miljöskydd eller försörjningstrygghet för beviljande av stöd enligt avsnitten 2.4 och 2.8 i detta meddelande. Detta skulle till exempel kunna göras på följande sätt⁴⁵:
- a. Krav på att stödmottagaren ska tillgodose en viss del av energibehovet med hjälp av förnybar energi, t.ex. genom energiköpsavtal eller direkta investeringar i energiproduktion från förnybara energikällor.

proportionalitet kommer hänsyn att tas till statligt stöd som mottagits eller planerats i samband med den rådande krisen, särskilt stöd som ges enligt detta meddelande.

⁴⁴ Meddelande från kommissionen – Riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av icke-finansiella företag i svårigheter (EUT C 249, 31.7.2014, s. 1).

⁴⁵ Medlemsstaterna uppmanas att utnyttja de möjligheter att bevilja stöd som godkänts enligt riktlinjerna för statligt stöd till klimat, miljöskydd och energi 2022, särskilt när det gäller förnybar energi, energieffektivitet eller andra åtgärder för minskade koldioxidutsläpp.

- b. Krav på investeringar i energieffektivitet, som minskar energiförbrukningen i förhållande till den ekonomiska produktionen, t.ex. genom minskad förbrukning för produktionsprocesser, uppvärmning eller transporter, särskilt genom åtgärder för genomförande av rekommendationer från energibesiktningar som genomförts i enlighet med artikel 8.2 eller 8.44 i och bilaga VI till direktiv 2012/27/EU,
 - c. Krav på investeringar för att sänka eller diversifiera naturgasförbrukningen, t.ex. genom elektrifieringsåtgärder med hjälp av förnybara energikällor eller cirkulära lösningar såsom återanvändning av rökgaser.
 - d. Krav på flexibla investeringar för att underlätta en bättre anpassning av affärsprocesserna till prissignaler på elmarknaderna.
- (39) Medlemsstaterna får också bevilja stöd för att avhjälpa skador som orsakats av exceptionella händelser i enlighet med artikel 107.2 b i EUF-fördraget. Sådant statligt stöd som syftar till att lindra skador som direkt orsakats av nuvarande och exceptionella händelser i samband med Rysslands angrepp mot Ukraina kan också omfatta effekterna av vissa konsekvenser av Rysslands angrepp, inbegripet av de ekonomiska sanktioner som införts, eller av de motåtgärder som så negativt påverkat stödmottagaren att vederbörande inte kan bedriva sin ekonomiska verksamhet eller en specifik och särskiljbar del av sin ekonomiska verksamhet.
- (40) Skador som direkt orsakats av obligatoriska minskningar av gas - eller elförbrukningen som kan behöva införas av medlemsstaterna kan bedömas enligt artikel 107.2 b i EUF-fördraget, förutsatt att ingen överkompensation förekommer.
- (41) Medlemsstaterna måste anmäla sådana stödåtgärder och kommissionen kommer att bedöma dem direkt enligt artikel 107.2 b i EUF-fördraget. Sådant stöd kan beviljas företag i svårigheter.
- (42) I linje med förordning (EU) 2022/1369 om samordnade åtgärder för att minska efterfrågan på gas⁴⁶ får medlemsstaterna överväga lämpliga åtgärder för att uppmuntra frivilliga minskningar av efterfrågan på naturgas. Om medlemsstaterna planerar att införa sådana incitament i samband med den rådande krisen, kommer kommissionen att bedöma dessa åtgärder direkt enligt artikel 107.3 b i EUF-fördraget. Även om detta kommer att kräva en bedömning från fall till fall anser kommissionen att följande faktorer är särskilt relevanta:
- a. Användning av ett konkurrensutsatt förfarande baserat på transparenta kriterier för att ingå avtal om volymer för frivillig minskning av efterfrågan.
 - b. Avsaknad av formella restriktioner för gränsöverskridande handel eller flöden.
 - c. Begränsning av de berörda incitamenten till minskning av den framtida efterfrågan som går utöver vad stödmottagaren skulle ha företagit utanför åtgärden.

⁴⁶ Rådets förordning (EU) 2022/1369 av den 5 augusti 2022 om samordnade åtgärder för att minska efterfrågan på gas (EUT L 206, 8.8.2022, s. 1).

- d. En omedelbar minskning av den sammanlagda slutgiltiga efterfrågan på gas i den berörda medlemsstaten, samtidigt som man undviker ett efterfrågan på naturgas endast förskjuts.
- (43) Medlemsstaterna får också överväga åtgärder för att stimulera fyllnad av gaslagringsanläggningar i den mån marknaden inte i tillräcklig grad ger incitament att göra detta. Om medlemsstaterna planerar att ge incitament för fyllnad av gaslagringsanläggningar i samband med den rådande krisen, kommer kommissionen att bedöma dem direkt enligt artikel 107.3 b i EUF-fördraget⁴⁷. Även om detta kommer att kräva en bedömning från fall till fall anser kommissionen att följande faktorer är särskilt relevanta:
- a. Användning av ett konkurrensutsatt förfarande baserat på öppna kriterier för att minimera stödet.
 - b. Avsaknad av restriktioner för gränsöverskridande handel eller flöden.
 - c. Förekomst av skyddsåtgärder för att undvika överkompensation.
 - d. Efterlevnad av de skyldigheter och villkor för fyllnad och incitament för lagring av gas som anges i artiklarna 6a–6d i förordning (EU) 2017/1938⁴⁸, särskilt de villkor för stödåtgärder som anges i artikel 6b.2 och 6b.3.
- (44) Kommissionen kommer att från fall till fall bedöma eventuellt nödvändigt, proportionerligt och lämpligt stöd, i linje med kommissionens meddelande ”Spara gas för en trygg vinter”⁴⁹ och nationella åtgärder för tryggad gasförsörjning enligt beredskapsplaner för försörjning, i syfte att anpassa anläggningar som kan bidra till att gas, under en begränsad tidsperiod, ersätts med ett annat, mer förorenande bränsle. Alla sådana alternativa kolbaserade bränslen måste ha minsta möjliga utsläppsvärden, och stödet bör omfattas av energieffektivitetsansträngningar och måste undvika inlåsnings effekter efter krisen, i linje med EU:s klimatmål. Sådana åtgärder kan vara ämnade både att i förebyggande syfte minska gasförbrukningen och att reagera på obligatoriska minskningar av naturgasefterfrågan, såvida de inte kompenseras på annat sätt⁵⁰.
- (45) Mot bakgrund av svårigheterna med att transportera varor till och från Ukraina kommer kommissionen från fall till fall att överväga eventuellt stöd för försäkring eller återförsäkring avseende sådana transporter. Medlemsstaterna kommer bland annat att behöva visa att det inte finns någon försäkring eller återförsäkring eller att den finns till priser som är betydligt högre än före Rysslands invasion av Ukraina.
- (46) Transporten av flyktingar och humanitärt material omfattas i princip inte av EU:s regler om statligt stöd, så länge som staten agerar i utövandet av sina offentliga

⁴⁷ Se kommissionens beslut av den 12 juli 2022 om SA.103012 (2022/NN) Incentive measure to store natural gas in the Bergermeer storage facility for the next heating period.

⁴⁸ I dess ändrade lydelse enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/1032 av den 29 juni 2022, EUT L 173, 30.6.2022, s. 17.

⁴⁹ COM(2022) 360 final, 20.7.2022.

⁵⁰ Ett exempel med avseende på elproduktion är kommissionens beslut från 30.9.2022 om statligt stöd SA.103662 (2022/N) – Tyskland – Tillfällig reserv för brunkolsförsörjning för att spara gas.

maktbefogenheter (i motsats till att bedriva ekonomisk verksamhet) och så länge som transporttjänsterna inte köps på en nivå som överstiger marknadspriset.

- (47) Stöd som beviljas av medlemsstaterna med hänvisning till detta meddelande till företagen, och som kanaliseras via kreditinstitut i egenskap av finansiella intermediärer, ska direkt gynna dessa företag. Det kan dock ge de finansiella intermediärerna en indirekt fördel. Enligt garantierna i avsnitten 2.2 och 2.3 har sådana indirekta fördelar dock inte som mål att bevara eller återställa kreditinstitutens bärkraft, likviditet eller solvens. Därför skulle sådant stöd inte betraktas som extraordinärt offentligt finansiellt stöd vare sig enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/59/EU (direktivet om återhämtning och resolution av banker)⁵¹ eller Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 806/2014 (förordningen om en gemensam resolutionsmekanism)⁵², och det skulle heller inte bedömas enligt reglerna om statligt stöd till banksektorn⁵³.
- (48) Stöd som medlemsstaterna beviljar kreditinstitut eller andra finansinstitut för att i enlighet med artikel 107.2 b i EUF-fördraget kompensera direkt skada till följd av den rådande krisen och stöd som medlemsstaterna beviljar kreditinstitut eller andra finansinstitut i enlighet med avsnitt 2.4 i detta meddelande, vilket inte har till syfte att bevara eller återställa ett instituts eller en enhets bärkraft, likviditet eller solvens, skulle inte betraktas som extraordinärt offentligt finansiellt stöd enligt vare sig direktivet om återhämtning och resolution av banker eller förordningen om en gemensam resolutionsmekanism, och skulle inte bedömas enligt de regler om statligt stöd som är tillämpliga på banksektorn.⁵⁴
- (49) Om kreditinstitut, på grund av den rådande krisen, skulle behöva extraordinärt offentligt finansiellt stöd (se artikel 2.1.28 i direktivet om återhämtning och resolution av banker och artikel 3.1.29 i förordningen om den gemensamma resolutionsmekanismen) i form av likviditet, rekapitalisering eller åtgärder för övertagande av värdeminskade tillgångar, måste det bedömas om åtgärden uppfyller villkoren i artikel 32.4 d i, ii eller iii i direktivet om återhämtning och resolution av banker och artikel 18.4 d i, ii eller iii i förordningen om den gemensamma resolutionsmekanismen. Om dessa villkor är uppfyllda, blir frågan om huruvida kreditinstitut som erhåller sådant extraordinärt offentligt finansiellt stöd ska anses falla eller sannolikt kunna falla betydelselös.

⁵¹ EUT L 173, 12.6.2014, s. 190, se artikel 2.1.28 i direktivet om återhämtning och resolution av banker.

⁵² EUT L 225, 30.7.2014, s. 1, se artikel 3.1.29 i förordningen om en gemensam resolutionsmekanism.

⁵³ Meddelande om rekapitalisering av finansinstitut under den rådande finanskrisen: begränsning av stödet till minsta möjliga och garantier mot otillbörlig snedvridning av konkurrensen (EUT C 10, 15.1.2009, p. 2), meddelande från kommissionen om behandlingen av värdeminskade tillgångar inom gemenskapens banksektor (EUT C 72, 26.3.2009, s. 1), meddelande om återställandet av lönsamheten och bedömningen av omstruktureringsåtgärder inom finanssektorn under den rådande krisen enligt reglerna om statligt stöd (EUT C 195, 19.8.2009, s. 9), meddelande från kommissionen om tillämpning, från och med den 1 januari 2011, av reglerna om statligt stöd på stödåtgärder till förmån för finansinstitut med anledning av finanskrisen (EUT C 329, 7.12.2010, s. 7), meddelande från kommissionen om tillämpning, från och med den 1 januari 2012, av reglerna om statligt stöd på stödåtgärder till förmån för finansinstitut med anledning av finanskrisen (EUT C 356, 6.12.2011, s. 7), och meddelande från kommissionen om tillämpning, från och med den 1 augusti 2013, av reglerna om statligt stöd på stödåtgärder till förmån för banker i samband med finanskrisen (2013 års bankmeddelande) (EUT C 216, 30.7.2013, s. 1).

⁵⁴ Åtgärder till stöd för kreditinstitut eller andra finansinstitut som utgör statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 i EUF-fördraget, inbegripet sådana som faller utanför detta meddelande, måste anmälas till kommissionen och ska bedömas enligt gällande regler om statligt stöd.

- (50) I den mån sådana åtgärder avser problem med koppling till Rysslands angrepp mot Ukraina och dess direkta och indirekta följder, skulle de anses falla under punkt 45 i meddelandet om banker från 2013⁵⁵, som innehåller ett undantag från kravet på bördefördelning mellan aktieägare och borgenärer med efterställda fordringar.
- (51) Stöd som beviljas enligt detta meddelande får inte villkoras av omlokalisering av en produktionsverksamhet, eller någon annan verksamhet som bedrivs av en stödmottagare från ett annat land inom EES, till den medlemsstat som beviljar stödet. Ett sådant villkor skulle förefalla skadligt för den inre marknaden. Detta gäller, utan att det påverkar de särskilda skyddsåtgärderna i avsnitt 2.8 i detta meddelande, oberoende av antalet faktiska förlorade arbetstillfällen vid stödmottagarens ursprungliga etablering inom EES.
- (52) Stöd enligt detta meddelande ska inte beviljas företag som omfattas av sanktioner antagna av EU, inbegripet men inte begränsat till
- a. personer, enheter eller organ som särskilt anges i de rättsakter i vilka dessa sanktioner införs,
 - b. företag som ägs eller kontrolleras av personer, enheter eller organ som berörs av sanktioner antagna av EU, eller
 - c. företag som är verksamma inom branscher som omfattas av sanktioner antagna av EU, i den mån som stödet skulle undergräva syftet med de berörda sanktionerna.
- (53) Statligt stöd som, genom de villkor de är förenade med eller genom sin finansieringsmetod, i sig medför en icke särskiljbar överträdelse av unionslagstiftningen kan inte förklaras förenligt med den inre marknaden. Detta kan till exempel vara fallet om stödet omfattas av klausuler som direkt eller indirekt rör produktens eller utrustningens ursprung, till exempel krav på att stödmottagaren måste köpa inhemskt tillverkade produkter. Kommissionen kommer inte att tillåta stöd för exportrelaterad verksamhet till tredjeländer eller medlemsstater som skulle ha en direkt koppling till de exporterade kvantiteterna, stöd som är förenat med krav på att inhemska snarare än importerade varor ska användas, eller stöd för att inrätta och driva ett distributionsnät eller täcka andra utgifter kopplade till exportverksamhet.

1.5. Artikel 107.3 b i EUF-fördraget – tillämplighet

- (54) Enligt artikel 107.3 b i EUF-fördraget får kommissionen förklara stöd förenligt med den inre marknaden ”för att avhjälpa en allvarlig störning i en medlemsstats ekonomi”. I detta sammanhang har unionsdomstolarna slagit fast att störningen måste påverka hela eller en viktig del av ekonomin i den berörda medlemsstaten och inte endast ekonomin i en av dess regioner eller inom en del av dess territorium. Denna slutsats ligger dessutom i linje med nödvändigheten av att göra en restriktiv tolkning av en

⁵⁵ Enligt definitionen i fotnot 53.

undantagsbestämmelse som artikel 107.3 b i EUF-fördraget⁵⁶. Kommissionen har konsekvent tillämpat denna tolkning i sin beslutspraxis⁵⁷.

- (55) Kommissionen anser att Rysslands angrepp mot Ukraina och dess direkta och indirekta följder, inbegripet de sanktioner som införts av EU eller dess internationella partner och de motåtgärder som vidtagits av exempelvis Ryssland, har förorsakat betydande ekonomisk osäkerhet, stört handelsflödena och leveranskedjorna och lett till exceptionellt stora och oväntade prisökningar, särskilt på naturgas och el, men även på många andra insatsvaror, råvaror och primärvaror. Sammantaget har dessa effekter orsakat en allvarlig störning av ekonomin i alla medlemsstater. Störningar i leveranskedjan och ökad osäkerhet har direkta eller indirekta effekter som påverkar många sektorer. De stigande energipriserna påverkar dessutom praktiskt taget all ekonomisk verksamhet i samtliga medlemsstater. Kommissionen anser därför att ett brett spektrum av ekonomiska sektorer i alla medlemsstater nu påverkas av en allvarlig ekonomiska störning. På grundval av detta anser kommissionen att det är lämpligt att fastställa de kriterier för bedömningen av statliga stödåtgärder som medlemsstaterna kan vidta för att avhjälpa denna allvarliga störning.
- (56) Statligt stöd är särskilt motiverat och kan, under en begränsad period, förklaras förenligt med den inre marknaden på grundval av artikel 107.3 b i EUF-fördraget om det tjänar till att avhjälpa likviditetsbristen för företag som direkt eller indirekt påverkas av den allvarliga störning i ekonomin som orsakats av Rysslands väpnade angrepp mot Ukraina och dess direkta och indirekta följder, inbegripet de sanktioner som införts av EU eller dess internationella partner, samt de ekonomiska motåtgärder som till exempel Ryssland vidtagit.
- (57) I detta meddelande redogör kommissionen för de förenlighetskriterier som den i princip kommer att tillämpa på det stöd som medlemsstaterna beviljar enligt artikel 107.3 b i EUF-fördraget. Medlemsstaterna måste därför visa att de statliga stödåtgärder som anmäls till kommissionen och som omfattas av detta meddelande är nödvändiga, lämpliga och proportionella för att avhjälpa en allvarlig störning i den berörda medlemsstatens ekonomi och att samtliga krav i detta meddelande är uppfyllda.
- (58) Statliga stödåtgärder som anmäls och bedöms enligt detta meddelande är avsedda att stödja företag som är verksamma i EU och som påverkas av Rysslands väpnade angrepp och/eller dess konsekvenser. Stödåtgärderna får inte på något sätt användas för att undergräva de avsedda effekterna av sanktioner som införts av EU eller dess internationella partner och måste vara helt och hållet förenliga med reglerna om att motverka kringgående i de tillämpliga förordningarna⁵⁸. Framför allt måste man

⁵⁶ Förenade målen T-132/96 och T-143/96 Freistaat Sachsen med flera/kommissionen EU:T:1999:326, punkt 167.

⁵⁷ Kommissionens beslut 98/490/EG i ärende C 47/96, Crédit Lyonnais (EGT L 221, 8.8.1998, s. 28), punkt 10.1, kommissionens beslut 2005/345/EG i ärende C 28/02, Bankgesellschaft Berlin (EUT L 116, 4.5.2005, s. 1), punkt 153 och följande, och kommissionens beslut 2008/263/EG i ärende C 50/06 BAWAG (EUT L 83, 26.3.2008, s. 7), punkt 166. Se kommissionens beslut i ärende NN 70/07, Northern Rock (EUT C 43, 16.2.2008, s. 1), kommissionens beslut i ärende NN 25/08, undsättningsstöd till Risikoabschirmung WestLB (EUT C 189, 26.7.2008, s. 3), kommissionens beslut av den 4 juni 2008 om statligt stöd C 9/08 till förmån för Sachsen LB (EUT L 104, 24.4.2009, s. 34), och kommissionens beslut av den 16 juni 2017 i ärende SA.32544 (2011/C) omstrukturering av TRAINOSE S.A (EUT L 186, 24.7.2018, s. 25).

⁵⁸ Exempelvis artikel 12 i rådets förordning (EU) nr 833/2014 av den 31 juli 2014 om restriktiva åtgärder mot bakgrund av Rysslands åtgärder som destabiliserar situationen i Ukraina (EUT L 229, 31.7.2014, s. 1).

undvika att fysiska personer eller enheter som omfattas av sanktionerna direkt eller indirekt drar nytta av sådana åtgärder⁵⁹.

- (59) Statliga stödåtgärder som omfattas av detta meddelande får kumuleras med varandra i enlighet med kraven i de särskilda avsnitten i detta meddelande. Statliga stödåtgärder som omfattas av detta meddelande får kumuleras med stöd enligt förordningar om stöd av mindre betydelse⁶⁰ eller med stöd inom ramen för gruppundantagsförordningar⁶¹, med förbehåll för att bestämmelserna och kumuleringsreglerna i dessa förordningar efterlevs. Statliga stödåtgärder som omfattas av detta meddelande får kumuleras med stöd som beviljas enligt den tillfälliga ramen för statligt stöd med anledning av covid-19-pandemin⁶², med förbehåll för att deras respektive kumuleringsregler efterlevs. När medlemsstaterna beviljar samma stödmottagare lån eller garantier både enligt den tillfälliga ramen för statligt stöd med anledning av covid-19-pandemin och enligt detta meddelande, och när det totala lånebeloppet beräknas på grundval av stödmottagarens egna likviditetsbehov, måste medlemsstaterna se till att dessa likviditetsbehov täcks med stöd endast en gång. På samma sätt kan stöd enligt detta meddelande kumuleras med stöd enligt artikel 107.2 b i EUF-fördraget, men det får inte förekomma någon överkompensation för den skada som stödmottagaren lidit.

2. TILLFÄLLIGA STATLIGA STÖDÅTGÄRDER

2.1. Begränsade stödbelopp

- (60) Utöver de befintliga möjligheter som grundar sig på artikel 107.3 c i EUF-fördraget kan tillfälliga begränsade stödbelopp till företag som drabbats av Rysslands angrepp

⁵⁹ På grund av den särskilda situationen med två på varandra följande kriser som på flera sätt har påverkat företag kan medlemsstaterna välja att i enlighet med detta meddelande även förse företag i svårigheter med stöd.

⁶⁰ Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 av den 18 december 2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse (EUT L 352, 24.12.2013, s. 1), kommissionens förordning (EU) nr 1408/2013 av den 18 december 2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse inom jordbrukssektorn (EUT L 352, 24.12.2013, s. 9), kommissionens förordning (EU) nr 717/2014 av den 27 juni 2014 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse inom fiskeri- och vattenbrukssektorn (EUT L 190, 28.6.2014, s. 45), och kommissionens förordning (EU) nr 360/2012 av den 25 april 2012 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse som beviljas företag som tillhandahåller tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, (EUT L 114, 26.4.2012, s. 8).

⁶¹ Kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 av den 17 juni 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget (allmän gruppundantagsförordning), kommissionens förordning (EU) nr 702/2014 av den 25 juni 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområden förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUT L 193, 1.7.2014, s. 1), och kommissionens förordning (EU) nr 1388/2014 av den 16 december 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd till företag som är verksamma inom produktion, beredning och saluföring av fiskeri- och vattenbruksprodukter förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, (EUT L 369, 24.12.2014, s. 37).

⁶² Meddelande från kommissionen – Tillfällig ram för statliga stödåtgärder till stöd för ekonomin under det pågående utbrottet av covid-19 (EUT C 91I, 20.3.2020, s. 1), ändrat genom kommissionens meddelanden C(2020) 2215 (EUT C 112 I, 4.4.2020, s. 1), C(2020) 3156 (EUT C 164, 13.5.2020, s. 3), C(2020) 4509 (EUT C 218, 2.7.2020, s. 3), C(2020) 7127 (EUT C 340 I, 13.10.2020, s. 1), C(2021) 564 (EUT C 34, 1.2.2021, s. 6) och C(2021) 8442 (EUT C 473, 24.11.2021, s. 1).

mot Ukraina och/eller dess direkta eller indirekta följder vara en lämplig, nödvändig och riktad lösning under den rådande krisen.

- (61) Kommissionen kommer att betrakta sådant statligt stöd som förenligt med den inre marknaden på grundval av artikel 107.3 b i EUF-fördraget, under förutsättning att följande villkor uppfylls (de särskilda bestämmelserna för sektorerna för primär jordbruksproduktion, fiskeri och vattenbruk anges i punkt 62):
- a. Det samlade stödet överstiger inte vid någon tidpunkt 2 miljoner euro per företag per medlemsstat⁶³. Stödet får beviljas i form av direkta bidrag, skatte- eller betalningsförmåner eller i andra former, såsom återbetalningspliktiga förskott, garantier⁶⁴, lån⁶⁵ eller eget kapital, under förutsättning att det totala nominella värdet av sådana åtgärder inte överskrider det samlade taket på 2 miljoner euro per företag per medlemsstat. Alla siffror måste anges i bruttobelopp, dvs. före avdrag för skatter och avgifter.
 - b. Stödet beviljas på grundval av en ordning med en beräknad budget.
 - c. Stödet beviljas senast den 31 december 2023⁶⁶.
 - d. Stödet beviljas företag som drabbats av krisen.
 - e. Stöd som beviljas företag som är verksamma inom bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter⁶⁷ är villkorat av att det inte helt eller delvis överförs till primärproducenter, och det fastställs inte på grundval av priset på eller kvantiteten av produkter som köps in från primärproducenter, såvida inte produkterna, i det senare fallet, antingen inte släpptes ut på marknaden eller användes för andra ändamål än livsmedelsändamål, såsom destillering, metanisering eller kompostering av de berörda företagen.
- (62) Genom undantag från punkt 61 a är följande särskilda villkor tillämpliga på stöd som beviljas företag aktiva inom primärproduktionen av jordbruksprodukter och inom fiske- och vattenbrukssektorn, utöver villkoren i punkt 61 b–d.
- a. Det totala stödet överstiger inte vid någon tidpunkt 250 000 euro per företag verksamt inom primärproduktion av jordbruksprodukter per medlemsstat och 300 000 euro per företag verksamt inom fiskeri- och vattenbrukssektorerna per

⁶³ Stöd som beviljats på grundval av stödordningar som har godkänts enligt detta avsnitt, och som har återbetalats innan nytt stöd beviljas enligt detta avsnitt, ska inte beaktas vid fastställandet av huruvida det tillämpliga taket överstigs.

⁶⁴ Om stöd beviljas i form av garantier enligt detta avsnitt, gäller de ytterligare villkoren i punkt 67 i.

⁶⁵ Om stöd beviljas i form av lån enligt detta avsnitt, gäller de ytterligare villkoren i punkt 70 g.

⁶⁶ Om stödet ges i form av en skatteförmån, måste den skatteskuld i förhållande till vilken denna förmån beviljas ha uppkommit senast den 31 december 2023.

⁶⁷ Enligt definitionen i artikel 2.6 och 2.7 i kommissionens förordning (EU) nr 702/2014 av den 25 juni 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområden förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUT L 193, 1.7.2014, s. 1).

medlemsstat⁶⁸. Stödet får beviljas i form av direkta bidrag, skatte- eller betalningsförmåner eller i andra former, såsom återbetalningspliktiga förskott, garantier⁶⁹, lån⁷⁰ eller eget kapital, under förutsättning att det totala nominella värdet av sådana åtgärder inte överskrider det samlade totala taket på 250 000 euro eller 300 000 euro per företag per medlemsstat. Alla siffror måste anges i bruttobelopp, dvs. före avdrag för skatter och avgifter.

- b. Stöd till företag som är verksamma inom primär produktion av jordbruksprodukter fastställs inte på grundval av priset på eller kvantiteten av produkter som släpps ut på marknaden.
 - c. Stöd till företag som är verksamma inom fiskeri- och vattenbrukssektorn berör inte någon av de kategorier av stöd som avses i artikel 1.1 a–k i förordning (EU) nr 717/2014⁷¹.
- (63) Om ett företag är verksamt inom flera sektorer, där olika högsta belopp är tillämpliga i enlighet med punkterna 61 a och 62 a, måste den berörda medlemsstaten på lämpligt sätt, till exempel genom särredovisning, säkerställa att det relevanta taket iakttas för var och en av dessa verksamheter och att det övergripande maxbeloppet om 2 miljoner euro per företag per medlemsstat inte överstigs. Om ett företag är verksamt enbart inom de sektorer som omfattas av punkt 62 a, bör det totala högsta beloppet 300 000 euro per företag per medlemsstat inte överskridas.
- (64) Åtgärder som beviljas enligt detta meddelande i form av återbetalningspliktiga förskott, garantier, lån eller andra återbetalningspliktiga instrument får omvandlas till andra former av stöd, såsom bidrag, under förutsättning att omvandlingen sker senast den 30 juni 2024 och att villkoren i detta avsnitt är uppfyllda.

2.2. Likviditetsstöd i form av garantier

- (65) För att säkerställa tillgång till likviditet för företag som har drabbats av den aktuella krisen kan offentliga garantier för lån för en begränsad tid och ett begränsat lånebelopp vara en lämplig, nödvändig och riktad lösning under rådande omständigheter⁷².

⁶⁸ Stöd som beviljats på grundval av stödordningar som godkänts enligt detta avsnitt och som återbetalats innan nytt stöd beviljas enligt detta avsnitt får inte beaktas vid fastställandet av huruvida det tillämpliga taket överstigs.

⁶⁹ Om stöd beviljas i form av garantier enligt detta avsnitt, gäller de ytterligare villkoren i punkt 67 i.

⁷⁰ Om stöd beviljas i form av lån enligt detta avsnitt, gäller de ytterligare villkoren i punkt 70 g.

⁷¹ Kommissionens förordning (EU) nr 717/2014 av den 27 juni 2014 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse inom fiskeri- och vattenbrukssektorn (EUT L 90, 28.6.2014, s. 45).

⁷² I detta avsnitt omfattar begreppet ”offentliga lånegarantier” även garantier för vissa factoringprodukter, nämligen regressgarantier och omvänd factoring där faktorn har regressrätt. Stödberättigande produkter för omvänd factoring måste begränsas till produkter som används först efter det att säljaren redan har utfört sin del av transaktionen, dvs. produkten eller tjänsten har levererats. Finansiell leasing omfattas också av begreppet ”offentliga lånegarantier”. Om offentliga garantier syftar till att tillgodose likviditetsbehoven hos företag som behöver ställa finansiella säkerheter för handel på energimarknaderna, får dessa offentliga garantier i undantagsfall också omfatta bankgarantier eller ställas som finansiell säkerhet till centrala motparter eller clearingsmedlemmar.

- (66) För samma underliggande kapitalbelopp får garantier som beviljas enligt detta avsnitt inte kumuleras med stöd som beviljas enligt avsnitt 2.3 i detta meddelande och vice versa eller med stöd som beviljas enligt avsnitt 3.2 eller 3.3 i den tillfälliga ramen för statligt stöd med anledning av covid-19-pandemin. Garantier som beviljas enligt detta avsnitt får kumuleras för olika lån, under förutsättning att det totala lånebeloppet per stödmottagare inte överskrider de tak som anges i punkt 67 e i detta meddelande. En stödmottagare kan samtidigt omfattas av flera åtgärder enligt detta avsnitt, under förutsättning att det totala lånebeloppet per stödmottagare inte överstiger de tak som anges i punkt 67 e.
- (67) Kommissionen kommer att betrakta sådant statligt stöd i form av offentliga garantier som förenligt med den inre marknaden på grundval av artikel 107.3 b i EUF-fördraget under följande förutsättningar:

- a. Offentliga garantier ges för nya individuella lån till företag⁷³.
- b. Garantiavgifter fastställs för varje individuellt lån på en miniminivå, som ska öka gradvis allt eftersom det garanterade lånets löptid ökar, enligt vad som anges i följande tabell:

Typ av mottagare	För år 1	För år 2–3	För år 4–6
Små och medelstora företag	25 räntepunkter	50 räntepunkter	100 räntepunkter
Stora företag	50 räntepunkter	100 räntepunkter	200 räntepunkter

- c. Som ett alternativ får medlemsstaterna anmäla stödordningar som grundar sig på ovanstående tabell men där garantins löptid, garantiavgifter och garantitäckning får anpassas för varje underliggande individuellt låns kapitalbelopp (till exempel kan lägre garantitäckning uppväga en längre löptid eller tillåta lägre garantiavgifter). En fast premie får användas för garantins hela löptid om den är högre än minimipremierna för år 1 enligt tabellen ovan för varje typ av stödmottagare, efter anpassning i enlighet med garantins löptid och garantitäckning enligt denna punkt.
- d. Garantin beviljas senast den 31 december 2023.
- e. Det totala lånebeloppet per stödmottagare, för vilket en garanti beviljas enligt detta avsnitt, får inte överstiga
 - i. 15 % av stödmottagarens genomsnittliga totala årsomsättning under de tre senaste avslutade räkenskapsperioderna,⁷⁴

⁷³ Dessa individuella lån kan inte beviljas kreditinstitut eller andra finansinstitut.

⁷⁴ Om stödmottagarna är nyetablerade företag som inte har tre avslutade årsredovisningar kommer det tillämpliga taket enligt punkt 67 e i att beräknas på grundval av företagets existens vid den tidpunkt då företaget ansöker om stöd.

- ii. 50 % av energikostnaderna under de 12 månader som föregår den månad då ansökan om stöd lämnas in⁷⁵, eller
- iii. med lämplig motivering som medlemsstaten ska lämna till kommissionen för bedömning (till exempel avseende de utmaningar som stödmottagaren står inför under den rådande krisen)⁷⁶ får lånebeloppet höjas av följande skäl:
 - För att täcka likviditetsbehovet från tidpunkten för beviljandet för de kommande 12 månaderna för små och medelstora företag⁷⁷ och för de kommande 6 månaderna för stora företag.
 - För stora företag som behöver ställa finansiella säkerheter för handel på energimarknaderna, så att likviditetsbehov som härrör från denna verksamhet kan täckas under 12 månader från och med tidpunkten för beviljande.
 - Likviditetsbehovet bör fastställas genom självintygande från stödmottagaren⁷⁸.
 - De likviditetsbehov som redan täcks av stödåtgärder enligt den tillfälliga ramen för statligt stöd med anledning av covid-19-pandemin kan inte täckas av åtgärder som antas enligt detta meddelande.
- f. Garantins varaktighet är begränsad till högst sex år, om den inte anpassats i enlighet med punkt 67 c, och garantin får inte överstiga
 - i. 90 % av lånets kapitalbelopp, om förlusterna bärs proportionellt och på samma villkor för kreditinstitutet och staten, eller
 - ii. 35 % av lånets kapitalbelopp, om förluster först bärs av staten och endast därefter av kreditinstituten (dvs. en första-förlustgaranti), och
 - iii. i båda dessa fall, när lånets storlek minskar med tiden, till exempel på grund av att lånet börjar återbetalas, måste det garanterade beloppet minska proportionellt.

⁷⁵ Om stödmottagarna är nyetablerade företag som inte har dokumentation för alla de föregående tolv månaderna kommer det tillämpliga taket enligt punkt 67 e ii att beräknas på grundval av företagets existens vid den tidpunkt då företaget ansöker om stöd.

⁷⁶ Relevant motivering kan avse stödmottagare som är verksamma inom sektorer som är särskilt drabbade av angreppets direkta eller indirekta effekter, inbegripet sanktioner som införts av EU och dess internationella partner samt motåtgärder som vidtagits exempelvis av Ryssland. Dessa effekter kan omfatta avbrott i leveranskedjor eller utestående betalningar från Ryssland eller Ukraina, ökad risk för cyberattacker eller stigande priser på specifika insatsvaror eller råvaror som påverkas av den rådande krisen.

⁷⁷ Enligt definitionen i bilaga I till den allmänna gruppundantagsförordningen.

⁷⁸ Likviditetsplanen får omfatta både rörelsekapital och investeringskostnader. Kommissionen vill klargöra att medan detta meddelande är i kraft får medlemsstaterna, med stöd i detta avsnitt, bevilja ytterligare offentliga garantier till stödmottagare som redan har fått sådant stöd för att ta hänsyn till nya likviditetsbehov som inte ingick i den ursprungliga bedömningen av likviditetsbehoven. Allt sådant stöd måste uppfylla samtliga villkor i detta meddelande och säkerställa att samma likviditetsbehov endast täcks en gång.

- g. Om medlemsstaten på lämpligt sätt motiverar detta och genom undantag från leden 67 a, 67 e, 67 f och 67 h, kan den offentliga garantin ställas som finansiell säkerhet⁷⁹ till centrala motparter eller clearingmedlemmar, för att täcka nya likviditetsbehov som härrör från behovet av att tillhandahålla finansiella säkerheter för clearad handelsverksamhet på energimarknaderna för energiföretag. Täckningen för dessa ofinansierade garantier får i undantagsfall överstiga 90 %. För dessa ofinansierade garantier måste medlemsstaten
- i. om garantins täckning överstiger 90 %, påvisa behovet av den högre täckningsgraden på grundval av tillförlitlig och specifik bevisning och förbinda sig att validera och regelbundet övervaka att de slutliga stödmottagarna inte kan tillgodose dessa likviditetsbehov genom andra källor till intern eller extern finansiering, inbegripet annat stöd enligt detta meddelande,
 - ii. motivera garantibeloppet, som under inga omständigheter får överstiga det belopp som krävs för att täcka de likviditetsbehov för de kommande 12 månaderna som härrör från behovet av att tillhandahålla finansiella säkerheter för clearad handelsverksamhet på energimarknaderna, Medlemsstaterna måste regelbundet se över dessa behov,
 - iii. motivera den period för vilken garantin beviljas, som måste begränsas till den 31 december 2023 och under inga omständigheter gå utöver den period, då sådana garantier betraktas som mycket likvida säkerheter i enlighet med kommissionens delegerade förordning (EU) 2022/2311 om ändring av de tekniska tillsynsstandarder som fastställs i delegerad förordning (EU) nr 153/2013 vad gäller tillfälliga nödgärder avseende krav på säkerhet⁸⁰,
 - iv. visa hur villkoren för mobilisering av garantin i tillräcklig grad kommer att hantera moraliska risker för stödmottagaren och den finansiella intermediären, vilket i synnerhet gäller villkoret om återkrav av de garanterade beloppen från den slutliga stödmottagaren, när medlemsstatens fordringar på den slutliga stödmottagarens tillgångar måste rangordnas på samma eller högre prioritetsnivå som den slutliga stödmottagarens övriga utestående prioriterade skuld och lån,
 - v. ange de premier som kommer att tillämpas för sådana garantier, vilka måste vara minst lika höga som de garantiavgifter som avses i tabellen i punkt 67 b plus 200 räntepunkter och basräntan enligt definitionen i punkt b, om den centrala motparten eller clearingmedlemmen inte tar ut någon ränta eller några avgifter för den ofinansierade positionen, måste basräntan såsom den definieras i punkt 70 b läggas till,

⁷⁹ Såsom framgår av fotnot 72 och i motsats till offentliga lånegarantier enligt detta avsnitt, vilka används för att underlätta tillhandahållandet av likviditet direkt till företag, är de offentliga garantier som ställs som finansiell säkerhet enligt denna punkt 67 g ofinansierade och tillhandahålls direkt till den centrala motparten eller clearingmedlemmen utan något underliggande instrument.

⁸⁰ Kommissionens delegerade förordning (EU) 2022/2311 av den 21 oktober 2022 om ändring av de tekniska tillsynsstandarder som fastställs i delegerad förordning (EU) nr 153/2013 vad gäller tillfälliga nödgärder avseende krav på säkerhet (EUT L 307, 28.11.2022, s. 31).

- vi. se till att punkterna 67 d och 67 i följs. Alternativet enligt punkt 67 c är inte tillämpligt och garantin ska endast avse likviditetsbehov enligt definitionen i punkt 67 g.
- h. Garantin ska avse investerings- och/eller rörelsekapitallån.
- i. Garantier får lämnas direkt till slutmottagare eller till kreditinstitut och andra finansinstitut i deras egenskap av finansiella intermediärer. Kreditinstitut eller andra finansinstitut bör i största möjliga utsträckning föra vidare fördelarna med de offentliga garantierna till de slutliga stödmottagarna. Den finansiella intermediären måste kunna visa att den har en mekanism som säkerställer att fördelarna i största möjliga utsträckning förs vidare till de slutliga stödmottagarna i form av större finansieringsvolymer, mer riskfyllda portföljer, lägre krav på säkerheter, lägre garantiavgifter eller lägre räntesatser än utan sådana offentliga garantier.

2.3. Likviditetsstöd i form av subventionerade lån

- (68) För att säkerställa tillgång till likviditet för företag som har drabbats av den aktuella krisen kan subventionerade räntor för lån för en begränsad tid och ett begränsat lånebelopp vara en lämplig, nödvändig och riktad lösning under rådande omständigheter.
- (69) För samma underliggande kapitalbelopp får lån som beviljas enligt detta avsnitt inte kumuleras med stöd som beviljas enligt avsnitt 2.2 i detta meddelande och vice versa. Lån och garantier som beviljas enligt detta meddelande får kumuleras för olika lån, med förbehåll för att det totala lånebeloppet per stödmottagare inte överskrider de tak som anges i punkt 67 e eller i punkt 70 e. En stödmottagare kan samtidigt omfattas av flera subventionerade lån enligt detta avsnitt, med förbehåll för att det totala lånebeloppet per stödmottagare inte överskrider de tak som anges i punkt 70 e.
- (70) Kommissionen kommer att betrakta statligt stöd i form av subventionerade lån som svar på den rådande krisen som förenligt med den inre marknaden på grundval av artikel 107.3 b i EUF-fördraget, under förutsättning att följande villkor är uppfyllda:
 - a. Lånen beviljas inte kreditinstitut eller andra finansinstitut.
 - b. Lånen får beviljas till en lägre räntesats, vilken minst motsvarar den basränta (IBOR 1 år eller motsvarande offentliggjord av kommissionen⁸¹) som är tillgänglig den 1 oktober 2022⁸² eller tillämplig vid tidpunkten för beviljandet av stödet, plus kreditriskmarginaler enligt tabellen nedan⁸³:

⁸¹ Basräntan beräknad i enlighet med kommissionens meddelande om en översyn av metoden för att fastställa referens- och diskonteringsräntor (EUT C 14, 19.1.2008, s. 6) och som finns på GD Konkurrens webbplats: https://ec.europa.eu/competition-policy/state-aid/legislation/reference-discount-rates-and-recovery-interest-rates_en

⁸² För lån som beviljas till och med den 31 december 2022 får basräntan av den 1 februari 2022 användas.

⁸³ Om en amorteringsfri period tillämpas för räntebetalningar, ska minimiräntesatserna i punkt 70 b iakttas och räntan löpa från och med den första dagen i den amorteringsfria perioden och kapitaliseras minst en gång om året. Låneavtalens löptid kommer att vara begränsad till högst sex år från den tidpunkt då lånet beviljades, såvida den inte anpassas i enlighet med punkt 70 c och det totala lånebeloppet per stödmottagare som avses i punkt 70 e inte kommer att överskridas.

Typ av mottagare	Kreditriskmarginal för år 1	Kreditriskmarginal för åren 2–3	Kreditriskmarginal för åren 4–6
Små och medelstora företag	25 räntepunkter ⁸⁴	50 räntepunkter ⁸⁵	100 räntepunkter
Stora företag	50 räntepunkter	100 räntepunkter	200 räntepunkter

- c. Som ett alternativ får medlemsstaterna anmäla stödordningar som grundar sig på ovanstående tabell, men där löptiden och kreditriskmarginalens nivå får anpassas, till exempel får en fast kreditriskmarginal användas för lånets hela löptid om den är högre än den lägsta kreditriskmarginalen för år 1 för varje typ av stödmottagare, efter anpassning i enlighet med lånets löptid enligt denna punkt^{86 87}.
- d. Låneavtalen undertecknas senast den 31 december 2023 och är begränsade till högst sex år, såvida de inte anpassas enligt punkt 70 c.
- e. Det totala lånebeloppet per stödmottagare får inte överstiga
- 15 % av stödmottagarens genomsnittliga totala årsomsättning under de tre senaste avslutade räkenskapsperioderna,⁸⁸ eller
 - 50 % av energikostnaderna under de 12 månader som föregår den månad då ansökan om stöd lämnas in⁸⁹,
 - med lämplig motivering som ska lämnas av medlemsstaten till kommissionen (till exempel avseende de utmaningar som stödmottagaren står inför under den rådande krisen)⁹⁰ får lånebeloppet höjas

⁸⁴ Den lägsta sammanlagda räntesatsen (basränta plus kreditriskmarginaler) måste vara minst 10 räntepunkter per år.

⁸⁵ Den lägsta sammanlagda räntesatsen (basränta plus kreditriskmarginaler) måste vara minst 10 räntepunkter per år.

⁸⁶ Den lägsta sammanlagda räntesatsen (basränta plus kreditriskmarginaler) måste vara minst 10 räntepunkter per år.

⁸⁷ Se sammanfattningen av ärendep Praxis för anpassning enligt punkt 70 c som finns på GD Konkurrens webbplats, https://ec.europa.eu/competition-policy/state-aid/ukraine_en.

⁸⁸ Om stödmottagarna är nyetablerade företag som inte har tre avslutade årsredovisningar kommer det tillämpliga taket enligt punkt 70 e i att beräknas på grundval av företagets existens vid den tidpunkt då företaget ansöker om stöd.

⁸⁹ Om stödmottagarna är nyetablerade företag som inte har dokumentation för alla de föregående tolv månaderna kommer det tillämpliga taket enligt punkt 70 e ii att beräknas på grundval av företagets existens vid den tidpunkt då företaget ansöker om stöd.

⁹⁰ Relevant motivering kan avse företag som är verksamma inom sektorer som är särskilt drabbade av det ryska angreppets direkta eller indirekta effekter, inbegripet restriktiva ekonomiska åtgärder som vidtagits av unionen och dess internationella partner samt motåtgärder som vidtagits av Ryssland. Dessa effekter kan omfatta avbrott i leveranskedjor eller utestående betalningar från Ryssland eller Ukraina, ökad prisvolatilitet på energimarknader och relaterade behov av säkerheter, ökad risk för cyberattacker eller stigande priser på specifika insatsvaror eller råvaror som påverkas av den rådande krisen.

- För att täcka likviditetsbehoven: från tidpunkten för beviljandet för de kommande 12 månaderna för små och medelstora företag⁹¹ och för de kommande 6 månaderna för stora företag.
- För stora företag som behöver ställa finansiella säkerheter för handel på energimarknaderna, så att de likviditetsbehov som härrör från denna verksamhet kan täckas under 12 månader från och med tidpunkten för beviljande.
- Likviditetsbehovet bör fastställas genom självintygande från stödmottagaren⁹².
- De likviditetsbehov som redan täcks av stödåtgärder enligt den tillfälliga ramen för statligt stöd med anledning av covid-19-pandemin omfattas inte av detta meddelande.

f. Lånen ska avse investerings- och/eller rörelsekapitalbehov.

g. Lån får beviljas direkt till slutmottagare eller via kreditinstitut och andra finansinstitut i deras egenskap av finansiella intermediärer. I ett sådant fall bör kreditinstitut eller andra finansinstitut i största möjliga utsträckning föra vidare fördelarna med de subventionerade räntesatserna på lån till de slutliga stödmottagarna. Den finansiella intermediären ska kunna visa att den har en mekanism som säkerställer att fördelarna i största möjliga utsträckning förs vidare till de slutliga stödmottagarna utan att beviljandet av subventionerade lån enligt detta avsnitt villkoras med refinansiering av befintliga lån.

2.4. Stöd för merkostnader på grund av exceptionellt kraftiga prisökningar på naturgas och el

(71) Utöver de möjligheter som finns tillgängliga i enlighet med artikel 107.3 c i EUF-fördraget, och de möjligheter som beskrivs i detta meddelande, skulle tillfälligt stöd kunna mildra konsekvenserna av exceptionellt kraftiga prisökningar på naturgas och el till följd av Rysslands aggression mot Ukraina. Sådant stöd kan ges till företag på grundval av antingen deras nuvarande eller tidigare energianvändning. I det förstnämnda fallet skulle stödet göra det möjligt för de mest drabbade företagen att fortsätta sin ekonomiska verksamhet, men det skulle automatiskt leda till svagare incitament att minska energianvändningen. Mot bakgrund av den knappa gasförsörjningen i EU är det också viktigt att behålla starka incitamenten för minskad efterfrågan och en gradvis övergång till minskad gasförbrukning. Genom stöd grundat på tidigare energianvändning skulle intakta marknadsincitament kunna bibehållas för att minska energianvändningen och hjälpa företagen att hantera konsekvenserna av nuvarande kris, under förutsättning att stödmottagarna inte avsevärt minskar produktionsverksamheten till en nivå under den som är nödvändig för att uppnå de riktade energibesparingarna och/eller flyttar sin energianvändning någon annanstans.

⁹¹ Enligt definitionen i bilaga I till den allmänna gruppundantagsförordningen.

⁹² Likviditetsplanen får omfatta både rörelsekapital och investeringskostnader. Kommissionen vill klargöra att medan detta meddelande är i kraft får medlemsstaterna, med stöd i detta avsnitt, bevilja ytterligare subventionerade lån till stödmottagare som redan har fått sådant stöd för att ta hänsyn till nya likviditetsbehov som inte ingick i den ursprungliga bedömningen av likviditetsbehoven. Allt sådant stöd måste uppfylla samtliga villkor i detta meddelande och säkerställa att samma likviditetsbehov endast täcks en gång.

Medlemsstaterna uppmanas därför kräva att stödmottagarna gör lämpliga åtaganden i detta syfte. Medlemsstaterna får för varje stödberättigande period införa ett stödssystem, antingen på grundval av nuvarande eller tidigare energianvändning.

- (72) Kommissionen kommer att betrakta statligt stöd som förenligt med den inre marknaden på grundval av artikel 107.3 b i EUF-fördraget under förutsättning att följande villkor är uppfyllda:
- a. Stödet beviljas senast den 31 december 2023⁹³.
 - b. Stödet får beviljas i form av direkta bidrag, skatte-⁹⁴ eller betalningsförmåner eller i andra former, såsom återbetalningspliktiga förskott, garantier⁹⁵, lån⁹⁶ eller eget kapital, under förutsättning att det totala nominella värdet av sådana åtgärder inte överstiger de tillämpliga stödnivåerna och stödtaken. Alla siffror måste anges i bruttobelopp, dvs. före avdrag för skatter och avgifter.
 - c. Stöd som beviljas i form av återbetalningspliktiga förskott, garantier, lån eller andra återbetalningspliktiga instrument får omvandlas till andra former av stöd, såsom bidrag, under förutsättning att omvandlingen sker senast den 30 juni 2024.
 - d. Stödet beviljas på grundval av en ordning med en beräknad budget. Medlemsstaterna får begränsa stödet till verksamhet som stöder specifika ekonomiska sektorer av särskild betydelse för ekonomin eller för den inre marknads säkerhet och motståndskraft, med beaktande av exempelvis kriterierna för prioritering av kritiska icke-skyddade kunder i meddelandet ”Spara gas för en trygg vinter”⁹⁷. Sådana begränsningar måste dock utformas brett och får inte leda till en konstgjord begränsning av potentiella stödmottagare.
 - e. I detta avsnitt beräknas stödberättigande kostnader på grundval konsumtionen av naturgas (även som råvara), el och värme och kyla⁹⁸ som produceras direkt från naturgas och el producerad av stödmottagaren⁹⁹.

Den maximala stödberättigande kostnaden beräknas enligt följande formel:

$$(p(t) - p(\text{ref}) * 1.5) * q$$

⁹³ Genom undantag, om stöd beviljas först efter en verifiering i efterhand av den stödjande dokumentation som stödmottagaren tillhandahåller, och medlemsstaten beslutar att inte inkludera möjligheten att bevilja förhandsbetalning i enlighet med punkt 74, får stöd beviljas till den 31 mars 2024 förutsatt att den stödberättigande period som avses i punkt 72 e respekteras.

⁹⁴ Om stödet ges i form av en skatteförmån, måste den skatteskuld i förhållande till vilken denna förmån beviljas ha uppkommit senast den 31 december 2023.

⁹⁵ Om stöd beviljas i form av garantier enligt detta avsnitt, gäller de ytterligare villkoren i punkt 67 i.

⁹⁶ Om stöd beviljas i form av lån enligt detta avsnitt, gäller de ytterligare villkoren i punkt 70 g.

⁹⁷ COM(2022) 360 final, 20.7.2022.

⁹⁸ I fråga om fjärrvärme- eller fjärrkylnät är det kanske inte alltid möjligt att exakt fastställa vilket bränsle som används av den centrala källan. I sådana situationer får medlemsstaterna förlita sig på certifieringar från fjärrvärmeoperatörerna, eller på uppskattningar som anger energimixen i respektive nät, och använda den informationen för att beräkna den andel av förbrukningen av värme/kyla som kan berättiga till kompensation enligt detta avsnitt.

⁹⁹ Vid tillämpning av avsnitt 2.4 avses med ”stödmottagare” ett företag eller en juridisk person som utgör en del av ett företag.

Enligt följande:

t betecknar en given månad, eller en period av flera på varandra följande månadert, från den 1 februari 2022–den 31 december 2023 åtminstone ("stödberättigande period")

ref betecknar referensperioden den 1 januari 2021–31 december 2021 ("referensperiod")

p(t) betecknar det genomsnittliga priset enhets som brukas av unden under den stödberättigande perioden (t.ex. i euro/MWh)

p(ref) betecknar det genomsnittliga priset enhets som brukas av unden under referensperioden (t.ex. i euro/MWh)

q betecknar den kvantitet som köps in från externa leverantörer och förbrukats av stödmottagaren som slutkonsument¹⁰⁰. Den kan fastställas av en medlemsstat som antingen:

q(ref), dvs. stödmottagarens förbrukning under den stödberättigande perioden, eller

q(ref), dvs. stödmottagarens förbrukning under referensperioden.

Från och med den 1 september 2022 får q inte överstiga 70 % av stödmottagarens förbrukning under samma period 2021.

- f. Det totala stödet per stödmottagare överstiger inte 50 % av de stödberättigande kostnaderna och det totala stödet per företag per medlemsstat överstiger inte 4 miljoner euro vid någon tidpunkt.
 - g. Stöd som beviljas enligt detta avsnitt får kumuleras med stöd som beviljas enligt avsnitt 2.1, förutsatt att de tillämpliga stödtaken per företag i detta avsnitt inte överskrids. För samma förbrukningsvolym får stöd som beviljas enligt detta avsnitt beräknat på grundval av tidigare förbrukning (q(ref)) inte kumuleras med stöd som beviljats enligt avsnitt 2.7.
- (73) I vissa situationer kan ytterligare stöd vara nödvändigt för stödmottagare som drabbats av försämrade ekonomiska resultat under krisen. Medlemsstaterna får bevilja stöd som överstiger de värden som beräknats i enlighet med punkt 72 f, om, förutom villkoren i punkt 72 a–e och g, även följande villkor är uppfyllda:
- a. Det totala stödet per stödmottagare överstiger inte 40 % av de stödberättigande kostnaderna och det totala stödet per företag per medlemsstat överstiger inte 100 miljoner euro vid någon tidpunkt.
 - b. För stödmottagare som kan definieras som "energiintensiva företag"¹⁰¹ får det totala stödet per stödmottagare inte överstiga 65 % av de stödberättigande kostnaderna

¹⁰⁰ Som visats av stödmottagaren, t.ex. på grundval av respektive faktura. Endast energianvändning av slutanvändare räknas, medan försäljning och egen produktion inte medräknas. Energianvändningen inom själva energisektorn och förluster under omvandling och distribution av energi omfattas inte.

¹⁰¹ Ett "energiintensivt företag" är en juridisk person där inköpen av energiprodukter (inbegripet andra energiprodukter än naturgas och elektricitet) uppgår till minst 3,0 % av produktionsvärdet eller omsättningen på grundval av finansiella redovisningsrapporter för kalenderåret 2021. Alternativt kan

och det övergripande stödet per företag per medlemsstat inte överstiga 50 miljoner euro vid någon tidpunkt. Stödmottagaren ska dessutom visa antingen en minskning av EBITDA¹⁰² (uteslutande stöd) med minst 40 % under den stödberättigande perioden jämfört med referensperioden, eller en negativ EBITDA under den stödberättigande perioden.

- c. För stödmottagare som kan definieras som ”energiintensiva företag”, vilka är aktiva inom en eller flera sektorer eller undersektorer av dem som förtecknas i bilaga I¹⁰³, får det totala stödet per stödmottagare inte överstiga 80 % av de stödberättigande kostnaderna och det totala stödet per företag per medlemsstat inte överstiga 150 miljoner euro vid någon given tidpunkt. Stödmottagaren ska dessutom visa antingen en minskning av EBITDA (uteslutande stöd) med minst 40 % under den stödberättigande perioden jämfört med referensperioden, eller en negativ EBITDA under den stödberättigande perioden.
 - d. För stöd som beviljas enligt punkterna 73 a, 73 b och 73 c får stödmottagarens EBITDA under den stödberättigande perioden, inbegripet det totala stödet, får inte överstiga 70 % av dess EBITDA under referensperioden. I fall där EBITDA var negativt under referensperioden får stödet inte leda till en höjning över 0 av EBITDA under den stödberättigande perioden.
- (74) Enligt detta avsnitt får den beviljande myndigheten göra en förskottsbetalning till stödmottagaren. När så sker får den beviljande myndigheten förlita sig på uppskattningar av kriterierna för stödberättigande i detta avsnitt, förutsatt att stödtaken i detta avsnitt iakttas. Den beviljande myndigheten ska inrätta en process för kontroll av de relevanta kraven för stödberättigande och stödtaken i efterhand på grundval av faktiska uppgifter och återvinning av alla utbetalningar av stöd som inte uppfyller kraven på stödberättigande eller som överstiger stödtaken senast sex månader efter det att den stödberättigande perioden har löpt ut.

2.5. Stöd för att påskynda utbyggnaden av förnybar energi och lagring av energi av betydelse för REPowerEU

- (75) Utöver de befintliga möjligheterna i enlighet med artikel 107.3 c i EUF-fördraget är det i samband med den nuvarande krisen och REPowerEU-planen¹⁰⁴ avgörande att på ett kostnadseffektivt sätt påskynda och utvidga tillgången till förnybar energi i syfte att snabbt minska beroendet av import av fossila bränslen, påskynda energiomställningen och uppnå lägre och mindre volatila energipriser. Statligt stöd för att påskynda utbyggnaden av förnybar energi och lagringskapaciteten för energi utgör en del av en

uppgifter från första halvåret 2022 användas, vilket innebär att stödmottagaren kan definieras som ett ”energiintensivt företag”, under förutsättning att inköpen av energiprodukter (inbegripet andra energiprodukter än naturgas och elektricitet) uppgår till minst 6,0 % av produktionsvärdet eller omsättningen.

¹⁰² EBITDA är resultatet före räntor, skatter, avskrivningar och amorteringar, exklusive engångsnedskrivningar.

¹⁰³ I bilaga I förtecknas de sektorer och delsektorer som anses ha förlorat mest konkurrenskraft på grund av energikrisen, för vilka (en del av) sektorns handelsintensitet med tredjeländer och utsläppsintensitet utgör objektiva proxyvariabler. En stödmottagare ska anses vara verksam inom en sektor eller delsektor som anges i bilaga I enligt stödmottagarens klassificering i nationalräkenskaperna eller om en eller flera av de verksamheter som stödmottagaren bedriver och som är upptagna i bilaga I genererade mer än 50 % av omsättningen eller produktionsvärdet under 2021.

¹⁰⁴ COM(2022) 230 final, 18.5.2022.

lämplig, nödvändig och riktad lösning för att minska beroendet av importerade fossila bränslen i det nuvarande sammanhanget. Mot bakgrund av det brådskande behovet av att säkerställa ett snabbt genomförande av projekt som påskyndar utbyggnaden av förnybar energi och lagring av energi är vissa förenklingar av genomförandet av stödåtgärder tillfälligt motiverade för att möjliggöra genomförandet av REPowerEU.

- (76) Den snabbare utbyggnaden av förnybar energi och lagring av energi kan kräva kompletterande investeringar i energiinfrastruktur, bland annat i nätutbyggnad. I enlighet med tillkännagivandet om begreppet stöd¹⁰⁵ omfattas stöd till energiinfrastruktur inom ramen för ett lagstadgat monopol inte av reglerna för statligt stöd. I energisektorn är detta särskilt relevant för de medlemsstater där uppförandet och driften av vissa infrastrukturer enligt lag uteslutande är reserverade för den systemansvarige för överföringssystemet eller för distributionssystemet.

2.5.1. Stöd till investeringar för påskyndande av utbyggnaden av förnybar energi och för lagring av energi

- (77) Kommissionen kommer att betrakta stöd till investeringar för främjande av energi från förnybara källor och för lagring av energi som förenligt med den inre marknaden på grundval av artikel 107.3 c i EUF-fördraget, under förutsättning att följande villkor är uppfyllda:

a. Stödet beviljas för något av följande:

- (i) Investeringar för produktion av energi från förnybara energikällor enligt definitionen i artikel 2.1 i direktiv (EU) 2018/2001¹⁰⁶, inbegripet produktion av förnybar vätgas och förnybara vätgasbaserade bränslen men undantaget produktion av el från förnybar vätgas.
- (ii) Investeringar i lagring av el¹⁰⁷ och lagring av värme¹⁰⁸ (även i kombination med en av de andra typer av investeringar som omfattas av detta avsnitt).
- (iii) Investeringar i lagring av förnybar vätgas, biodrivmedel, flytande biobränslen, biogas (inbegripet biometan) och biomassabränslen i vilka innehållet till minst 75 % kommer från en direkt ansluten

¹⁰⁵ Se kommissionens tillkännagivande om begreppet stöd som avses i artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUT C 262, 19.7.2016, s. 1). Eftersom begreppet statligt stöd är ett objektivt och rättsligt begrepp som definieras direkt i fördraget (domstolens dom av den 22 december 2008, British Aggregates/kommissionen, C-487/06 P, ECLI:EU: C:2008:757, punkt 111) påverkar synpunkterna i punkterna – inte unionsdomstolarnas tolkning av begreppet statligt stöd (domstolens dom av den 21 juli 2011, Alcoa Trasformazioni/kommissionen, C-194/09 P, ECLI:EU:C:2011:497, punkt 125), den primära referensen för tolkning av fördraget är alltid unionsdomstolarnas rättspraxis.

¹⁰⁶ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (EUT L 328, 21.12.2018, s. 82).

¹⁰⁷ Lagring av el innebär att den slutliga elanvändningen förläggs till en senare tidpunkt än produktionstillfället, eller att elenergi omvandlas till en lagringsbar energiform, med tillhörande lagring av denna energi och därpå följande återomvandling av den till elenergi.

¹⁰⁸ Lagring av värme innebär att den slutliga värmeenergianvändningen förläggs till en senare tidpunkt än produktionstillfället, eller att elenergin eller värmeenergin omvandlas till en lagringsbar energiform, med tillhörande lagring av denna energi och i tillämpliga fall därpå följande omvandling eller återomvandling av den till värmeenergi för slutlig användning (dvs. uppvärmning eller kylning).

produktionsanläggning för förnybar vätgas, biodrivmedel, flytande biobränslen, biogas eller biomassa-bränslen, på årlig basis.

- b. Stödet beviljas på grundval av en ordning med beräknad kapacitetsvolym och budget.
- c. Stödordningar får begränsas till en eller flera tekniker som omfattas av punkt 77 a men får inte innehålla någon artificiell begränsning eller diskriminering (inbegripet vid tilldelning av licenser, tillstånd eller koncessioner när sådana krävs).
- d. Stödet beviljas senast den 31 december 2025. Med undantag för teknik för havsbaserad vindkraft ska anläggningarna vara färdigställda och vara i drift inom 36 månader efter dagen för beviljandet. Stödordningen bör innehålla ett effektivt påföljdssystem om denna tidsfrist inte respekteras.
- e. Stödet beviljas i form av direkta bidrag, återbetalningspliktiga förskott, lån¹⁰⁹, garantier¹¹⁰ eller skatteförmåner, inbegripet skatteavdrag.
- f. För stödbeloppet gäller något av följande:
 - (i) Beloppet fastställs genom ett konkurrensutsatt anbudsförfarande som är öppet, tydligt, transparent och icke-diskriminerande, baserat på objektiva kriterier som fastställts på förhand och som minimerar risken för strategisk budgivning och otillräckligt antal anbud¹¹¹. Minst 70 % av de totala urvalskriterier som används för att rangordna anbud ska definieras som stöd per enhet miljöskydd (exempelvis euro per ton koldioxidminskning) eller stöd per enhet energiproduktion eller installerad energikapacitet. eller
 - (ii) Det fastställs administrativt av medlemsstaten på grundval av uppgifter om investeringskostnaderna för varje projekt som får stöd.
- g. Stöd till solcellsanläggningar, landbaserade och havsbaserade vindkraftverk och vattenkraftverk ska endast beviljas genom ett konkurrensutsatt anbudsförfarande i enlighet med punkt 77 f i.
- h. Genom undantag från punkt 77 g ovan är ett konkurrensutsatt anbudsförfarande inte obligatoriskt för solcellsanläggningar, landbaserade och havsbaserade vindkraftverk och vattenkraftverk när det stöd som beviljas per företag per projekt inte överstiger 30 miljoner euro och de projekt som får stöd är små projekt som definieras enligt något av följande:
 - (i) Projekt med en installerad kapacitet på högst 1 MW.

¹⁰⁹ Om stöd beviljas i form av lån enligt detta avsnitt, gäller de ytterligare villkoren i punkt 70 g.

¹¹⁰ Om stöd beviljas i form av garantier enligt detta avsnitt, gäller de ytterligare villkoren i punkt 67 i.

¹¹¹ De kapacitetsvolymerna som anbudet avser måste fastställas så att det säkerställs att anbudsförfarandet är effektivt konkurrensutsatt. Medlemsstaten måste visa att det är sannolikt att den volym som anbudet avser kommer att motsvara det potentiella anbudet från projekt. Detta kan göras med hänvisning till tidigare auktioner, tekniska mål i den nationella energi- och klimatplanen, eller genom införande av en skyddsmekanism vid risk för ett otillräckligt antal anbud. Vid upprepade fall av otillräckligt antal anbud i konkurrensutsatta anbudsförfaranden ska medlemsstaten införa korrigerande åtgärder för eventuella framtida stödordningar som den anmäler till kommissionen för samma teknik.

- (ii) Projekt med en installerad kapacitet på högst 6 MW, om de till 100 % ägs av små och medelstora företag eller gemenskaper för förnybar energi.
- (iii) Endast för vindkraft: projekt med en installerad kapacitet på högst 18 MW, om de till 100 % ägs av små och medelstora företag eller gemenskaper för förnybar energi.

I en sådan situation ska stödet fastställas administrativt på grundval av punkt 77 f ii.

- i. Stödnivån får inte överstiga något av följande:
 - (i) 100 % av de totala investeringskostnaderna när stödet fastställs i ett konkurrensutsatt anbudsförfarande på grundval av punkt 77 f i. eller
 - (ii) 45 % av de totala investeringskostnaderna när stödet fastställs administrativt på grundval av punkt 77 f ii. Stödnivån får höjas med 20 procentenheter för stöd till småföretag och med 10 procentenheter för stöd till medelstora företag.
- j. Om stödet beviljas för produktion av förnybar vätgas eller för produktion av förnybara vätgasbaserade bränslen¹¹², ska medlemsstaten säkerställa att vätgasen och de vätgasbaserade bränslena produceras från förnybara energikällor i enlighet med de metoder som fastställs för förnybara flytande och gasformiga drivmedel av icke-biologiskt ursprung i direktiv (EU) 2018/2001 och tillhörande genomförandeakter eller delegerade akter.
- k. Om stödet beviljas för produktion av biodrivmedel, flytande biobränslen, biogas (inbegripet biometan) och biomassabränslen, måste medlemsstaten säkerställa att de bränslen som får stöd uppfyller de kriterier för hållbarhet och minskning av växthusgasutsläpp som fastställs i direktiv (EU) 2018/2001 och tillhörande genomförandeakter eller delegerade akter.
- l. Stöd ska beviljas för nyinstallerad eller uppgraderad kapacitet¹¹³. Stödbeloppet ska vara oberoende av energiproduktionen. För uppgraderad kapacitet är endast de extra kostnader som hör samman med den uppgraderade kapaciteten stödberättigande.
- m. Stöd som beviljas enligt detta avsnitt får kumuleras med annat statligt stöd, med undantag för stöd som beviljas enligt avsnitt 2.5.2 i detta meddelande, eller med centralt förvaltade medel, förutsatt att dessa åtgärder avser olika identifierbara stödberättigande kostnader. Stöd får kumuleras med statligt stöd, dock med undantag för stöd som beviljas enligt avsnitt 2.5.2 i detta meddelande, eller med centralt förvaltade medel som gäller samma stödberättigande kostnader, delvis eller

¹¹² Flytande och gasformiga bränslen som härrör från förnybar vätgas, vars energiinnehåll härrör från andra förnybara energikällor än biomassa.

¹¹³ Uppgradering avser uppgradering av kraftverk som producerar förnybar energi, inklusive helt eller delvist utbyte av anläggningar eller driftsystem och driftsutrustning, i syfte att ersätta kapacitet eller att öka anläggningens effektivitet eller kapacitet.

helt överlappande, endast om en sådan kumulering inte leder till att den tillämpliga stödnivå som anges i punkt 77 i överskrids¹¹⁴.

- n. Stöd som beviljas enligt detta avsnitt får kumuleras med stöd som beviljas enligt avsnitt 2.5.2 i detta meddelande endast om den anmälda stödordningen föreskriver denna möjlighet vid tidpunkten för den ursprungliga anmälan.
- o. Stöd får beviljas för investeringar för vilka arbeten påbörjats från och med den 9 mars 2023, med undantag för investeringar som är stödberättigande enligt den tidigare tillfälliga krisramen för vilka bygg- och anläggningsarbeten får ha påbörjats från och med den 20 juli 2022. För projekt som inletts före den 9 mars 2023, eller före den 20 juli 2022 för investeringar som är stödberättigande enligt den tidigare tillfälliga krisramen, får stöd beviljas om det är nödvändigt för att avsevärt påskynda eller utvidga investeringens omfattning. I sådana fall är endast de ytterligare kostnaderna i samband med de påskyndade insatserna eller den utvidgade omfattningen stödberättigande.
- p. Stödet ska få stödmottagaren att göra en investering som denne inte skulle göra, eller som denne skulle genomföra på ett begränsat eller annorlunda sätt, utan stödet. Kommissionen anser att det, med tanke på de exceptionella ekonomiska utmaningar som företag står inför på grund av den nuvarande krisen, i allmänhet är så att stödmottagarna i frånvaro av stödet skulle fortsätta sin verksamhet utan ändringar, förutsatt att fortsatt verksamhet utan ändringar inte innebär en överträdelse av unionsrätten.
- q. Medlemsstaten ska säkerställa överensstämmelse med principen om att inte orsaka betydande skada.

2.5.2. Driftsstöd till investeringar för påskyndande av utbyggnaden av förnybar energi och för lagring av energi

(78) Kommissionen kommer att betrakta driftsstöd för främjande av energi från förnybara källor och för lagring av energi som förenligt med den inre marknaden på grundval av artikel 107.3 c i EUF-fördraget, under förutsättning att följande villkor är uppfyllda:

- a. Stödet beviljas för något av följande:
 - (i) Produktion av energi från förnybara energikällor enligt definitionen i artikel 2.1 i direktiv (EU) 2018/2001, inbegripet produktion av förnybar vätgas och förnybara vätgasbaserade bränslen men undantaget produktion av el från förnybar vätgas.
 - (ii) Drift av lagring av el¹¹⁵ och lagring av värme¹¹⁶ (även i kombination med en av de andra typer av investeringar som omfattas av detta avsnitt).

¹¹⁴ Om medlemsstaten tillåter sådan kumulation måste medlemsstaten för varje åtgärd ange den metod som används för att säkerställa att de villkor som anges i denna punkt efterlevs.

¹¹⁵ Enligt definitionen i fotnot 107.

¹¹⁶ Enligt definitionen i fotnot 108.

- (iii) Drift av lagring av förnybar vätgas, biodrivmedel, flytande biobränslen, biogas (inbegripet biometan) och biomassabränslen i vilka innehållet till minst 75 % kommer från en direkt ansluten produktionsanläggning för förnybar vätgas, biodrivmedel, flytande biobränslen, biogas eller biomassabränslen, på årlig basis.
- b. Stödet beviljas på grundval av en ordning med beräknad kapacitets- eller produktionsvolym och budget.
- c. Stödordningar får begränsas till en eller flera tekniker som omfattas av punkt 78 a men får inte innehålla någon artificiell begränsning eller diskriminering (inbegripet vid tilldelning av licenser, tillstånd eller koncessioner när sådana krävs).
- d. Stödet beviljas senast den 31 december 2025. Med undantag för teknik för havsbaserad vindkraft ska anläggningarna vara färdigställda och vara i drift inom 36 månader efter dagen för beviljandet. Stödordningen bör innehålla ett effektivt påföljdssystem om denna tidsfrist inte respekteras.
- e. Stödet beviljas i form av dubbelriktade differenskontrakt¹¹⁷ i förhållande till anläggningens energiproduktion och med en avtalstid på högst 20 år efter det att den understödda anläggningen tagits i drift¹¹⁸.
- f. Stödbeloppet fastställs enligt något av följande:
 - (i) Beloppet fastställs genom ett konkurrensutsatt anbudsförfarande som är öppet, tydligt, transparent och icke-diskriminerande, baserat på objektiva kriterier som fastställts på förhand och som minimerar risken för strategisk budgivning och otillräckligt antal anbud¹¹⁹. Minst 70 % av de totala urvalskriterier som används för att rangordna anbuderna ska definieras som stöd per enhet miljöskydd (exempelvis euro per ton koldioxidminskning) eller stöd per enhet energiproduktion eller energikapacitet.
 - (ii) Med ett lösenpris som är administrativt fastställt av den behöriga energitillsynsmyndigheten¹²⁰ för att täcka de förväntade nettokostnaderna, inbegripet den beräknade vägda genomsnittliga

¹¹⁷ Med dubbelriktade differenskontrakt avses avtal mellan en operatör av en elproduktionsanläggning och en motpart, vanligtvis ett offentligt organ, som innefattar ett skydd för minimiersättning och ett tak på ersättningen. Kontraktet är utformat för att bevara produktionsanläggningars incitament att verka och delta effektivt på energimarknaderna.

¹¹⁸ Stödutbetalningarna enligt avtalet måste begränsas till 20 år men det står medlemsstaterna fritt att kräva att anläggningarna fortsätter göra återbetalningar enligt avtalen så länge som den anläggning som får stöd fortsätter att vara i drift.

¹¹⁹ De kapacitets- eller produktionsvolymerna som anbudet avser måste fastställas så att det säkerställs att anbudsförfarandet är effektivt konkurrensutsatt. Medlemsstaten måste visa att det är sannolikt att den volym som anbudet avser kommer att motsvara det potentiella anbudet från projekt. Detta kan göras med hänvisning till tidigare auktioner, tekniska mål i den nationella energi- och klimatplanen, eller genom införande av en skyddsmekanism vid risk för ett otillräckligt antal anbud. Vid upprepade fall av otillräckligt antal anbud i konkurrensutsatta anbudsförfaranden ska medlemsstaten införa korrigeringar för eventuella framtida stödordningar som den anmäler till kommissionen för samma teknik.

¹²⁰ Tillsynsmyndighet avser en tillsynsmyndighet som utses av varje medlemsstat i enlighet med artikel 57.1 i direktiv (EU) 2019/944 (EUT L 158, 14.6.2019, s. 125).

kapitalkostnaden och med beaktande av alla huvudsakliga intäkter och eventuellt stöd som redan mottagits.

- g. Stöd för produktion av el från solceller, landbaserad och havsbaserad vindkraft och vattenkraft ska endast beviljas genom ett konkurrensutsatt anbudsförfarande i enlighet med punkt 78 f i.
- h. Genom undantag från punkt 78 g ovan är ett konkurrensutsatt anbudsförfarande inte obligatoriskt för produktion av el från solceller, landbaserad och havsbaserad vindkraft och vattenkraft, när det stöd som beviljas per företag per projekt inte överstiger 30 miljoner euro och de projekt som får stöd är små projekt som definieras enligt något av följande:
 - (i) Projekt med en installerad kapacitet på högst 1 MW.
 - (ii) Projekt med en installerad kapacitet på högst 6 MW, om de till 100 % ägs av små och medelstora företag eller gemenskaper för förnybar energi.
 - (iii) Endast för vindkraft: projekt med en installerad kapacitet på högst 18 MW, om de till 100 % ägs av små och medelstora företag eller gemenskaper för förnybar energi.

I en sådan situation ska stödet fastställas administrativt på grundval av punkt 78 f ii.

- i. Stödet ska vara utformat så att det förhindrar en otillbörlig snedvridning av marknadens effektiva funktion och, i synnerhet, bevarar effektiva driftsincitament och prissignaler. Framför allt bör stödmottagarna inte uppmuntras att erbjuda sin produktion till priser under marginalkostnaderna, och de får inte ta emot stöd för produktion under perioder då produktionens marknadsvärde är negativt¹²¹.
- j. Om stödet beviljas för produktion av förnybar vätgas eller för produktion av förnybara vätgasbaserade bränslen¹²², ska medlemsstaten säkerställa att vätgasen och de vätgasbaserade bränslena produceras från förnybara energikällor i enlighet med de metoder som fastställs för förnybara flytande och gasformiga drivmedel av icke-biologiskt ursprung i direktiv (EU) 2018/2001 och tillhörande genomförandeakter eller delegerade akter.
- k. Om stödet beviljas för produktion av biodrivmedel, flytande biobränslen, biogas (inbegripet biometan) och biomassabränslen, måste medlemsstaten säkerställa att de bränslen som får stöd uppfyller de kriterier för hållbarhet och minskning av växthusgasutsläpp som fastställs i direktiv (EU) 2018/2001 och tillhörande genomförandeakter eller delegerade akter.

¹²¹ Småskaliga anläggningar för produktion av el från förnybara energikällor kan gynnas av direkt prisstöd som omfattar de fullständiga kostnaderna för driften och för vilket det inte krävs att de säljer sin el på marknaden, i enlighet med undantaget i artikel 4.3 i direktiv (EU) 2018/2001. Anläggningar kommer att anses vara småskaliga om deras kapacitet är mindre än det tillämpliga tröskelvärdet i artikel 5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 av den 5 juni 2019 om den inre marknaden för el (omarbetning) (EUT L 158, 14.6.2019, s. 54).

¹²² Flytande och gasformiga bränslen som härrör från förnybar vätgas, vars energiinnehåll härrör från andra förnybara energikällor än biomassa.

- l. Stödet ska beviljas för nyinstallerade eller uppgraderade kapaciteter¹²³.
 - m. Stöd som beviljas enligt detta avsnitt får kumuleras med annat statligt stöd eller med centralt förvaltade medel, förutsatt att dessa åtgärder avser olika identifierbara stödberättigande kostnader. Stöd får kumuleras med statligt stöd eller med centralt förvaltade medel som gäller samma stödberättigande kostnader, delvis eller helt överlappande, endast om en sådan kumulering inte leder till att 100 % av de förväntade nettokostnaderna enligt definitionen i punkt 78 f ii överskrids¹²⁴.
 - n. Stöd får beviljas för anläggningar för vilka arbeten påbörjats från och med den 9 mars 2023, med undantag för investeringar som är stödberättigande enligt den tidigare tillfälliga krisramen för vilka bygg- och anläggningsarbeten får ha påbörjats från och med den 20 juli 2022. För projekt som inletts före den 9 mars 2023, eller före den 20 juli 2022 för investeringar som är stödberättigande enligt den tidigare tillfälliga krisramen, får stöd beviljas om det är nödvändigt för att avsevärt påskynda eller utvidga investeringens omfattning. I sådana fall är endast de ytterligare kostnaderna i samband med de påskyndade insatserna eller den utvidgade omfattningen stödberättigande.
 - o. Stödet ska få stödmottagaren att ägna sig åt en verksamhet som denne inte skulle göra, eller som denne skulle utföra på ett begränsat eller annorlunda sätt, utan stödet. Kommissionen anser att det, med tanke på de exceptionella ekonomiska utmaningar som företag står inför på grund av den nuvarande krisen, i allmänhet är så att stödmottagarna i frånvaro av stödet skulle fortsätta sin verksamhet utan ändringar, förutsatt att fortsatt verksamhet utan ändringar inte innebär en överträdelse av unionsrätten.
 - p. Medlemsstaten ska säkerställa överensstämmelse med principen om att inte orsaka betydande skada.
- (79) Kommissionen kommer att betrakta stöd för att öka den maximala kapaciteten för elproduktion i befintliga anläggningar utan att några ytterligare investeringar görs som förenligt med den inre marknaden på grundval av artikel 107.3 c i EUF-fördraget, under förutsättning att följande villkor är uppfyllda:
- a. Den befintliga anläggningen är ansluten till nätet före den 1 oktober 2022 och får stöd som godkänts av kommissionen i enlighet med artikel 107.3 c i EUF-fördraget eller undantagen från anmälan.
 - b. Stödet är nödvändigt för att öka den maximala kapaciteten i befintliga anläggningar, så att deras kapacitet ökas med högst 1 MW per anläggning eller motsvarande utan att några ytterligare investeringar görs.
 - c. Stödet beviljas den 31 december 2023 och den stödberättigande perioden för stöd inom ramen för stödåtgärden ska löpa ut senast den 31 december 2024.
 - d. Stödet uppfyller kraven i punkterna 78 a, 78 b, 78 c, 78 e, 78 i och 78 j.

¹²³ Enligt definitionen i fotnot 113.

¹²⁴ Om medlemsstaten tillåter sådan kumulation måste medlemsstaten för varje åtgärd ange den metod som används för att säkerställa att de villkor som anges i denna punkt efterlevs.

- e. Stöd inom ramen för denna åtgärd får inte kumuleras med annat stöd för samma stödberättigande kostnader.

2.6. Stöd till utfasning av fossila bränslen i industrins produktionsprocesser genom elektrifiering eller användning av förnybart och vissa typer av elbaserad vätgas som uppfyller vissa villkor och för energieffektivitetsåtgärder.

- (80) Utöver de befintliga möjligheterna i enlighet med artikel 107.3 c i EUF-fördraget är det i samband med den nuvarande krisen och REPowerEU-planen avgörande att underlätta investeringar i utfasningen av fossila bränslen i industrins produktionsprocesser i syfte att snabbt minska beroendet av import av fossila bränslen. Påskyndande av elektrifierings- och energieffektivitetsåtgärder inom industrin samt införande av teknik som använder förnybar och elbaserad vätgas som uppfyller villkoren i punkt 81 i eller förnybara vätgasbaserade bränslen som uppfyller villkoren i punkt 81 h utgör en del av en lämplig, nödvändig och riktad lösning för att minska beroendet av importerade fossila bränslen.
- (81) Kommissionen kommer på grundval av artikel 107.3 c i EUF-fördraget att betrakta stöd till investeringar som leder till i) en betydande minskning av växthusgasutsläppen från industriella verksamheter som för närvarande är beroende av fossila bränslen som energikälla eller råvara, eller ii) en betydande minskning av energianvändningen i industriella verksamheter och processer, som förenligt med den inre marknaden under förutsättning att samtliga följande villkor är uppfyllda:
- a. Stödet beviljas på grundval av en ordning med en beräknad budget.
 - b. Det maximala enskilda stödbelopp som kan beviljas per företag får i princip inte överstiga vare sig 10 % av den sammanlagda budgeten för en sådan ordning eller 200 miljoner euro. Efter lämplig motivering som medlemsstaten ska lämna till kommissionen för bedömning, får kommissionen godkänna stödordningar som föreskriver beviljande av individuella stödbelopp som överstiger 10 % av den totala tillgängliga budgeten för stödordningen.
 - c. Stödet beviljas i form av direkta bidrag, återbetalningspliktiga förskott, lån¹²⁵, garantier¹²⁶ eller skatteförmåner, inbegripet skatteavdrag.
 - d. Investeringen¹²⁷ ska göra det möjligt för stödmottagaren att göra ett eller båda av följande:
 - (i) Med minst 40 %, jämfört med situationen före stödet, minska de direkta växthusgasutsläppen från stödmottagarens industrianläggningar som för närvarande är beroende av fossila bränslen som energikälla eller råvara, genom elektrifiering av produktionsprocesser eller övergång till användning av förnybar eller elbaserad vätgas som uppfyller villkoren i punkt 81 g och punkt 81 i, eller användning av förnybara vätebaserade

¹²⁵ Om stöd beviljas i form av lån enligt detta avsnitt, gäller de ytterligare villkoren i punkt 70 g.

¹²⁶ Om stöd beviljas i form av garantier enligt detta avsnitt, gäller de ytterligare villkoren i punkt 67 i.

¹²⁷ Stöd till investeringar som syftar till att minska direkta utsläpp av växthusgaser eller direkt energianvändning, även under tröskelvärdena i punkt 81 d i detta meddelande, kan undantas från anmälningsskyldigheten, under förutsättning att reglerna i den allmänna gruppundantagsförordningen följs.

bränslen som uppfyller villkoren i punkt 81 h, för att ersätta fossila bränslen. För att verifiera minskningen av växthusgasutsläppen ska även faktiska utsläpp från förbränning av biomassa beaktas¹²⁸.

- (ii) Minska energianvändningen med minst 20 %, jämfört med situationen före stödet, i industrianläggningar som omfattas av den verksamhet som stödet avser¹²⁹.
- e. För investeringar som avser verksamhet som omfattas av systemet för handel med utsläppsrätter ska stödet leda till en minskning av växthusgasutsläppen från stödmottagarens anläggningar som gör längre än de berörda riktmärken för gratis tilldelning av utsläppsrätter som anges i kommissionens genomförandeförordning (EU) 2021/447¹³⁰.
- f. Stödet får inte syfta till att finansiera en ökning av stödmottagarens totala produktionskapacitet. Detta påverkar inte begränsade kapacitetsökningar till följd av tekniska behov. Detta förutsätts vara fallet för kapacitetsökningar som inte överstiger 2 %, jämfört med situationen före stödet.
- g. Om stödet beviljas för en industriell investering för utfasning av fossila bränslen som inbegriper användning av förnybar vätgas måste medlemsstaten säkerställa att den vätgas som används produceras från förnybara energikällor i enlighet med de metoder som fastställs för förnybara flytande och gasformiga drivmedel av icke-biologiskt ursprung i direktiv (EU) 2018/2001 och tillhörande genomförandeakter eller delegerade akter.
- h. Om stödet beviljas för en industriell investering för utfasning av fossila bränslen som omfattar användning av förnybara vätgasbaserade bränslen, ska dessa bränslen uppfylla samtliga följande kumulativa krav:
 - (i) De är flytande och gasformiga bränslen som härrör från förnybar vätgas, vars energiinnehåll härrör från andra förnybara energikällor än biomassa.
 - (ii) De uppnår växthusgasutsläppsminskningar under hela livscykeln på minst 70 % jämfört med en fossil motsvarighet på 94 g CO₂eq/MJ.
 - (iii) De har producerats i enlighet med de metoder som fastställs för förnybara flytande och gasformiga drivmedel av icke-biologiskt ursprung i direktiv (EU) 2018/2001 och tillhörande genomförandeakter eller delegerade akter.

¹²⁸ Minskningen av de direkta växthusgasutsläppen ska mätas på grundval av genomsnittliga direkta växthusgasutsläpp under de fem år som föregår ansökan om stöd (genomsnittliga utsläpp på årsbasis).

¹²⁹ Minskningen av energianvändningen ska mätas i förhållande till energianvändningen under de fem år som föregår ansökan om stöd (genomsnittlig användning på årsbasis).

¹³⁰ Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2021/447 av den 12 mars 2021 om fastställande av reviderade riktmärkesvärden för gratis tilldelning av utsläppsrätter för perioden från och med 2021 till och med 2025 i enlighet med artikel 10a.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG (EUT L 87, 15.3.2021, s. 29).

- i. Stödet kan också beviljas för investeringar i utfasning av fossila bränslen inom industrin som omfattar användning av vätgas producerad med el i något av följande fall:
- (i) Vätgasen produceras endast under tider när marginalkraftverket i det elområde där elektrolysören är belägen under avräkningsperioderna för obalanser när elen förbrukas är ett fossilfritt kraftverk. Vätgas som produceras under sådana timmar och som redan räknats som förnybar vätgas i den mening som avses i punkt 81 g och får därför inte räknas på nytt i detta avsnitt.
 - (ii) Alternativt, vätgas som produceras med el från nätet när elektrolysören producerar vätgas under ett antal driftstimmar med full belastning, som högst motsvarar antalet timmar under vilka marginalpriset för el i elområdet fastställts av anläggningar som producerar annan fossilfri el. Vätgas som produceras under ett antal timmar med full belastning, som är lika med eller lägre än det antal timmar under vilka marginalpriset för el i elområdet fastställdes av anläggningar som producerar förnybar el och som redan har redovisats som förnybar vätgas i den mening som avses i punkt 81 g, får inte räknas en andra gång enligt detta avsnitt.
 - (iii) Alternativt ska medlemsstaten garantera att den använda elbaserade vätgasen uppnår växthusgasutsläppsminskningar under hela livscykeln på minst 70 % jämfört med en fossil motsvarighet på 94g CO₂eq/MJ och att den kommer från fossilfria källor. Metoden för att beräkna de växthusgasutsläpp som tillräknas elen ska inte leda till ökad förbrukning av fossila bränslen, i linje med målen för REPowerEU. Endast den andel av den producerade vätgasen som motsvarar den genomsnittliga andelen elproduktion från fossilfria kraftverk i produktionslandet, uppmätt två år före det berörda året, får användas för de syften som avses i detta avsnitt. Den andel vätgas som produceras i enlighet med vad som anges i denna punkt och som motsvarar den genomsnittliga andelen el från anläggningar för produktion av förnybar el i produktionslandet, uppmätt två år före det berörda året, får inte räknas en andra gång enligt detta avsnitt eftersom den redan har redovisats som förnybar vätgas i den mening som avses i punkt 81 g.
- j. Stödet beviljas senast den 31 december 2025 på villkor att den anläggning eller utrustning som ska finansieras genom investeringen är slutförd och i drift inom 36 månader efter dagen för beviljandet. Stödordningen bör innehålla ett effektivt påföljdssystem om denna tidsfrist inte respekteras.
- k. Stödet får beviljas för investeringar för vilka arbeten påbörjats från och med den 9 mars 2023, med undantag för investeringar som är stödberättigande enligt den tidigare tillfälliga krisramen för vilka arbeten får ha påbörjats från och med den 20 juli 2022. För projekt som inlemts före den 9 mars 2023, eller den 20 juli 2022 för investeringar som är stödberättigande enligt den tidigare tillfälliga krisramen, får stöd beviljas om det är nödvändigt för att avsevärt påskynda eller utvidga investeringens omfattning. I sådana fall är endast de ytterligare kostnaderna i samband med de påskyndade insatserna eller den utvidgade omfattningen stödberättigande.

- l. Stödet får inte beviljas för att endast uppfylla tillämpliga unionsnormer¹³¹.
- m. Stödet ska få stödmottagaren att göra en investering som denne inte skulle göra, eller som denne skulle genomföra på ett begränsat eller annorlunda sätt, utan stödet. Kommissionen anser att det, med tanke på de exceptionella ekonomiska utmaningar som företag står inför på grund av den nuvarande krisen, i allmänhet är så att stödmottagarna i frånvaro av stödet skulle fortsätta sin verksamhet utan ändringar, förutsatt att fortsatt verksamhet utan ändringar inte innebär en överträdelse av unionsrätten. Stödmottagarna anses fortsätta sin verksamhet utan ändringar för de investeringar som avses i punkt 81 d i ovan.
- n. De stödberättigande kostnaderna är skillnaden mellan kostnaderna för det projekt som avses i punkt 81 d och kostnadsbesparingarna eller de ytterligare intäkterna, jämfört med situationen utan stöd, under investeringens livstid. Stödordningen ska utformas på ett sätt som gör det möjligt att hantera oförutsedda vinster, även i tider av extremt höga el- eller naturgaspriser, genom att införa en på förhand fastställd clawback-mekanism. Stödnivån får inte överstiga 40 % av de stödberättigande kostnaderna. Stödnivån får höjas med 10 procentenheter för stöd till medelstora företag och med 20 procentenheter för stöd till små företag. Stödnivån får också ökas med 15 procentenheter för investeringar som leder till en minskning av direkta växthusgasutsläpp på minst 55 % eller av energianvändningen med minst 25 % jämfört med situationen före investeringen¹³².
- o. Som ett alternativ till punkt 81 n fastställs stödbeloppet genom ett konkurrensutsatt anbudsförfarande som är öppet, tydligt, transparent och icke-diskriminerande, baserat på objektiva kriterier som fastställts på förhand och som minimerar risken för strategisk budgivning. Minst 70 % av de totala urvalskriterier som används för att rangordna anbuderna ska definieras som stöd per enhet miljöskydd (som exempelvis euro per ton koldioxidminskning, eller euro per enhet besparad energi). Den budget som hänger samman med anbudsförfarandet ska utgöra en bindande begränsning eftersom det kan förväntas att inte alla anbudsgivare kommer att få stöd.
- p. Som ytterligare ett alternativ till punkt 81 n och 81 o får de stödberättigande kostnaderna motsvara de investeringskostnader som är kopplade till det projekt som avses i punkt 81 d, särskilt kostnader för utrustning, maskiner eller anläggningar som behövs för elektrifiering, övergång till vätgas eller vätgasbaserade bränslen eller förbättrad energieffektivitet. I en sådan situation får stödnivån inte överstiga 60 % av de stödberättigande kostnaderna för de investeringar som avses i punkt 81 d i, med undantag för elektrifieringsprojekt. För elektrifieringsprojekt och för de

¹³¹ Med ”unionsnormer” avses a) en obligatorisk unionsnorm som anger vilka nivåer som enskilda företag ska uppnå i miljöavseende, med undantag för normer eller mål som fastställs på unionsnivå och som är bindande för medlemsstaterna men inte för enskilda företag, b) skyldigheten att använda bästa tillgängliga teknik enligt definitionen i direktiv 2010/75/EU och att säkerställa att utsläppsnivåerna inte överstiger de som skulle uppnås vid tillämpning av bästa tillgängliga teknik; om de utsläppsnivåer som motsvarar bästa tillgängliga teknik har definierats i genomförandeakter som antas enligt direktiv 2010/75/EU eller enligt andra tillämpliga direktiv, ska de nivåerna tillämpas i detta meddelande. om nivåerna uttrycks i form av ett intervall ska den gräns för vilken den bästa tillämpliga tekniken först uppnås för det berörda företaget vara tillämplig.

¹³² Minskningen av direkta växthusgasutsläpp eller energianvändning ska mätas på grundval av genomsnittliga direkta växthusgasutsläpp eller genomsnittlig energianvändning under de fem år som föregår ansökan om stöd (genomsnittliga utsläpp/genomsnittlig förbrukning på årsbasis).

investeringar som avses i punkt 81 d ii får stödnivån inte överstiga 30 % av de stödberättigande kostnaderna.

- q. Stöd som beviljas enligt detta avsnitt får kumuleras med annat statligt stöd eller med centralt förvaltade medel, förutsatt att dessa åtgärder avser olika identifierbara stödberättigande kostnader.
- r. Stöd som beviljas i enlighet med punkt 81 n och 81 o får kumuleras med annat stöd eller med centralt förvaltade medel för överlappande stödberättigande kostnader, förutsatt att det högsta tillåtna stödbeloppet enligt punkt 81 n och 81 o inte överskrids.
- s. Stöd som beviljas i enlighet med punkt 81 p får kumuleras med annat stöd eller med centralt förvaltade unionsmedel för överlappande stödberättigande kostnader, förutsatt att den högsta stödnivån och/eller det högsta stödbelopp som är tillämpligt enligt någon av de relevanta reglerna inte överskrids. Det totala stödbeloppet får under inga omständigheter överstiga 100 % av de stödberättigande kostnaderna.

2.7. Stöd för ytterligare minskning av elförbrukningen

- (82) Utöver de befintliga möjligheter som erbjuds i enlighet med artikel 107.3 c i EUF-fördraget, och de möjligheter som anges i detta meddelande, kan tillfälligt stöd behövas för att uppnå den minskning av elförbrukningen som omfattas av artiklarna 3 och 4 i förordning (EU) 2022/1854¹³³. Detta stöd skulle kunna bidra till att mildra den exceptionella höjningen av elpriserna genom att dra ner förbrukningen av el producerad med dyrare teknik (för närvarande baserad på gas). Det är därför lika viktigt att bibehålla incitamenten för befintliga minskningar av elförbrukningen och att säkerställa överensstämmelse med målen för att minska efterfrågan på gas i förordning (EU) 2022/1369¹³⁴. Med tanke på skillnaderna mellan medlemsstaterna behövs vägledning för att säkerställa att flexibiliteten styrs av kriterier som syftar till att säkerställa lika villkor och bevara den inre marknadens integritet.
- (83) Kommissionen kommer att betrakta stöd för minskning av elförbrukningen som förenligt med den inre marknaden på grundval av artikel 107.3 b i EUF-fördraget, under förutsättning att följande kumulativa villkor är uppfyllda:
 - a. Stödet får ge ekonomisk ersättning endast när sådan utbetalas för ytterligare icke-förbrukad el, jämfört med den förväntade förbrukningen (*den kontrafaktiska*) under den berörda timmen utan det konkurrensutsatta anbudsförfarande som avses i punkt 83 e (*ytterligare minskning av förbrukningen*). Det finns olika metoder för att fastställa den ytterligare minskningen av förbrukningen. För att säkerställa att stöd endast beviljas för ytterligare minskning av efterfrågan bör medlemsstaterna i allmänhet ta hänsyn till incitament i form av högre energipriser, eventuella incitament i form av andra stödbetalningar och stödordningar, väderförhållanden och risken för manipulering.

¹³³ Rådets förordning (EU) 2022/1854 av den 6 oktober 2022 om en krisintervention för att komma till rätta med de höga energipriserna (EUT L 261I, 7.10.2022, s. 1).

¹³⁴ Rådets förordning (EU) 2022/1369 av den 5 augusti 2022 om samordnade åtgärder för att minska efterfrågan på gas (EUT L 206, 8.8.2022, s. 1).

- b. Stödet måste vara utformat för att primärt bidra till att uppnå det mål för minskning av elförbrukningen som fastställs i artiklarna 3 och 4 i förordning (EU) 2022/1854¹³⁵. Om stödet är avsett att överstiga målen, måste medlemsstaten visa att det finns ytterligare fördelar med stödet (t.ex. lägre kostnader för energisystemet eller minskad gasförbrukning) som är nödvändiga¹³⁶ och proportionella för att avhjälpa den allvarliga störningen i ekonomin och samtidigt bevara den inre marknaden.
- c. Stödet måste beviljas på grundval av en ordning med en beräknad kapacitetsvolym och budget.
- d. Stöd får beviljas i olika former, däribland direkta bidrag, lån¹³⁷ och garantier¹³⁸.
- e. Stödet måste beviljas genom ett konkurrensutsatt anbudsförfarande som är öppet, tydligt, transparent och icke-diskriminerande, baserat på objektiva kriterier som fastställts på förhand och som minimerar risken för strategisk budgivning. Om en risk för överkompensation fastställs, måste stödet utformas på ett sätt som gör att oförutsedda vinster kan hanteras, t.ex. genom att en på förhand fastställd återkravsmekanism införs.
- f. Det eller de konkurrensutsatta anbudsförfarandena bör i princip vara öppna för alla tänkbara sätt att uppnå ytterligare minskning av förbrukningen, särskilt följande:
 - i. Konsumenter som undviker elförbrukning eller övergår till andra energislag.
 - ii. Energilagring i konsumentledet för att minska förbrukningen under högförbrukningstid (såvida inte stödet inte skulle leda till någon ytterligare minskning av förbrukningen). och
 - iii. Energiproduktionskapacitet i konsumentledet som inte använder gas som bränsle. Medlemsstaterna får välja att utesluta produktion grundad på andra fossila bränslen.
- g. I fråga om punkt 83 f kan stödordningar begränsas till en eller flera kategorier av stödmottagare under någon av följande omständigheter:
 - i. Om skillnaderna i egenskaper (t.ex. varaktighet och aktiveringsfrekvens) hos de tjänster som kan erbjudas av potentiella stödmottagare är av sådan art att erbjudanden per MWh inte kan anses vara jämförbara.
 - ii. Om medlemsstaterna kan visa för kommissionen att konkurrensen inte skulle snedvridas på ett otillbörligt sätt.
 - iii. För att säkerställa ett snart genomförande (t.ex. genom att utvidga befintliga system).

¹³⁵ Rådets förordning (EU) 2022/1854 av den 6 oktober 2022 om en krisintervention för att komma till rätta med de höga energipriserna (EUT L 261I, 7.10.2022, s. 1).

¹³⁶ Sådant stöd kommer generellt att betraktas som nödvändigt om det bidrar till att minska gaskonsumtionen.

¹³⁷ Om stöd beviljas i form av lån enligt detta avsnitt, gäller de ytterligare villkoren i punkt 70 g.

¹³⁸ Om stöd beviljas i form av garantier enligt detta avsnitt, gäller de ytterligare villkoren i punkt 67 i.

Systemen får under inga omständigheter innehålla någon konstlad begränsning eller diskriminering. I enlighet med artikel 17 i direktiv (EU) 2019/944¹³⁹ får system inte i onödan begränsas till specifika kunder eller kundgrupper, och inte heller till aggregering.

- h. Kriterierna för stödberättigande för deltagande i det eller de konkurrensutsatta anbudsförfarandena måste vara transparenta, objektiva och icke-diskriminerande. Stödmottagarna måste redan ha lämplig elmätningstrustning¹⁴⁰ eller åta sig att installera sådan utrustning innan den ytterligare minskningen av förbrukningen uppnås. Ett krav på minsta anbudsstorlek för stödmottagare kan tillämpas för att minska administrationen. I det fallet får minimistorleken inte vara större än 10 MW och aggregering för att uppnå tröskelvärdet ska tillåtas.
- i. För att stödmottagarna ska kunna prissätta sina anbud korrekt måste tydliga och objektiva kriterier fastställas och det måste anges när stödmottagarens ytterligare minskning av förbrukningen kommer att aktiveras. Tillräckliga skyddsåtgärder – till exempel en viss slumpmässighet av aktiveringen – kan dock behöva införas för att undvika uppkomsten av manipulationincitament när kontrafaktiska faktorer blåses upp på artificiell väg.
- j. För att undvika ökad gasförbrukning bör stödmottagarna förbinda sig att se till att deras ytterligare minskning av elförbrukningen inte leder till en ökning av deras totala gasförbrukning. I fråga om stöd för att minska elförbrukningen under högförbrukningstid för att utnyttja fördelarna med att flytta elförbrukning från sådan tid till lågförbrukningstid¹⁴¹, utan att äventyra målet att totalt sänka elförbrukningen, bör stödmottagarna åta sig att under lågförbrukningstid inte förbruka mer än 150 % av den minskning av den elförbrukning under högförbrukningstid som det utgått kompensation för.
- k. Inom det konkurrensutsatta anbudsförfarandet måste stödmottagarna väljas ut på grundval av den lägsta enhetskostnaden för ytterligare förbrukningsminskning (i euro/MWh eller motsvarande¹⁴²). Medlemsstaterna får införa ytterligare objektiva, transparenta och icke-diskriminerande rankningskriterier för att främja grönare teknik som behövs för att stödja uppnåendet av unionens miljöskyddsmål.
- l. Ersättningen ska beviljas varje stödmottagare på grundval av den faktiska ytterligare konsumtionsminskning som uppnåtts (i motsats till den ytterligare minskning av förbrukningen som stödmottagaren åtagit sig att uppnå).
- m. Stödet får inte i onödan snedvrider den inre elmarknadens funktion. Medlemsstaterna får öppna stödet för gränsöverskridande deltagande.

¹³⁹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU (omarbetning) (EUT L 158, 14.6.2019, s. 125).

¹⁴⁰ Dvs. mätning som mäter separat förbrukning när det krävs ytterligare minskad efterfrågan eller när så inte krävs.

¹⁴¹ ”Lågförbrukningstid” måste definieras för att generellt undvika elförbrukning när gas används för elproduktion.

¹⁴² Exempelvis när stödmottagarna väljs ut på grundval av kapacitetspris (euro/MW), för minskning av förbrukningen under ett visst antal timmar. I detta fall måste antalet timmar fastställas på förhand.

- n. den ytterligare minskning av förbrukningen som kompenseras måste äga rum inom tillämpningsperioden för den eller de relevanta artiklarna i förordning (EU) 2022/1854¹⁴³ eller, om det rör sig om stöd som går utöver dessa mål, senast den 31 december 2023,
- o. kumulering med andra statliga stödåtgärder är möjlig, så länge överkompensation undviks genom att det exempelvis säkerställs att stöd beviljas genom ett öppet konkurrensutsatt anbudsförfarande. Under alla omständigheter kan stöd inte beviljas om det täcker stödberättigande kostnader som redan täcks av andra statliga stödåtgärder.

2.8. Stöd till påskyndade investeringar i sektorer som är strategiska för övergången till en klimatneutral ekonomi

- (84) Med tanke på behovet av att påskynda den ekonomiska övergången och komma ur den nuvarande krisen kan medlemsstaterna överväga att stödja privata investeringar för att åtgärda bristen på produktiva investeringar i sektorer som är strategiska för övergången till en klimatneutral ekonomi och uppmuntra ett snabbt genomförande av dessa, även med beaktande av globala utmaningar som utgör ett hot om att nya investeringar i dessa sektorer avleds till förmån för tredjeländer utanför EES.
- (85) Kommissionen kommer att betrakta stöd till investeringsprojekt med strategisk betydelse för övergången till en klimatneutral ekonomi förenligt med den inre marknaden enligt artikel 107.3 c i EUF-fördraget, förutsatt att följande villkor är uppfyllda:
 - a. Stödet beviljas för att uppmuntra
 - i. produktion av relevant utrustning för övergången till en klimatneutral ekonomi, dvs. batterier, solpaneler, vindturbiner, värmepumpar, elektrolysanläggningar och utrustning för avskiljning och lagring av koldioxid, eller
 - ii. produktion av nyckelkomponenter som konstruerats och främst används som direkt insatsvara för produktionen av den utrustning som definieras i led i, eller
 - iii. produktion eller återvinning av relaterade råvaror av avgörande betydelse som är nödvändiga för produktionen av den utrustning och de nyckelkomponenter som definieras i leden i och ii ovan.
 - b. Stödet beviljas på grundval av en ordning¹⁴⁴ med en beräknad budget.
 - c. Stödet beviljas senast den 31 december 2025.
 - d. Stödmottagaren måste ansöka om stöd före arbetets början¹⁴⁵ och lämna den information som krävs enligt bilaga II till detta meddelande till medlemsstaten¹⁴⁶.

¹⁴³ Rådets förordning (EU) 2022/1854 av den 6 oktober 2022 om en krisintervention för att komma till rätta med de höga energipriserna (EUT L 261I, 7.10.2022, s. 1).

¹⁴⁴ En sådan stödordning kan omfatta projekt som har anmälts och valts genom innovationsfonden, i den mån de tillämpliga villkoren enligt punk 85 är uppfyllda.

- e. Stödet får beviljas i form av direkta bidrag eller andra former såsom skatteförmåner, subventionerade räntesatser på nya lån eller garantier på nya lån, förutsatt att det nominella beloppet av skatteförmånen eller det underliggande nya lånet inte överstiger den tillämpliga stödnivån och de totala stödbeloppen enligt denna punkt. När garantierna eller lånen kanaliseras genom kreditinstitut eller andra finansinstitut såsom finansförmedlare, ska villkoren i punkterna 67 i och 70 g vara uppfyllda för att säkerställa att det stöd som beviljas enligt detta avsnitt i största möjliga utsträckning överförs direkt till de slutliga stödmottagarna.
- f. De stödberättigande kostnaderna avser alla investeringskostnader för materiella tillgångar (t.ex. mark, byggnader, anläggningar, utrustning och maskiner) och immateriella tillgångar (t.ex. patenträttigheter, licenser, know-how eller andra immateriella rättigheter) som krävs för produktion eller återvinning av de varor som förtecknas i punkt 85 a. De immateriella tillgångarna måste 1) förbli förknippade med det berörda området och får inte överföras till andra områden, 2) huvudsakligen användas i den berörda produktionsanläggning som tar emot stöd, 3) kunna skrivas av, 4) ha förvärvats på marknadsvillkor från tredje part som inte har någon anknytning till köparen, 5) tas upp i tillgångarna för det företag som tar emot stödet, och 6) förbli förknippade med det projekt för vilket stödet beviljas i minst fem år (tre år för små och medelstora företag).
- g. Stödnivån får inte överstiga 15 % av de stödberättigande kostnaderna och det totala stödet per företag per medlemsstat får inte överstiga 150 miljoner euro. Emellertid gäller följande:
 - i. För investeringar i stödområden som utsetts i den tillämpliga regionalstödkartan för den berörda medlemsstaten i enlighet med artikel 107.3 c i EUF-fördraget (c-områden) får stödnivån höjas till 20 % av de stödberättigande kostnaderna och det totala stödbeloppet får inte överstiga 200 miljoner euro per företag per medlemsstat.
 - ii. För investeringar i stödområden som utsetts i den tillämpliga regionalstödkartan för den berörda medlemsstaten i enlighet med artikel 107.3 a i EUF-fördraget (a-områden) får stödnivån höjas till 35 % av de stödberättigande kostnaderna och det totala stödbeloppet får inte överstiga 350 miljoner euro per företag per medlemsstat.
- h. När stödet beviljas i form av skatteförmåner, lån eller garantier får de stödnivåer som anges i punkt 85 g höjas med 5 procentenheter. För investeringar som görs av små företag får stödnivåerna höjas ytterligare med 20 procentenheter och för investeringar som görs av medelstora företag får stödnivåerna höjas med 10 procentenheter.

¹⁴⁵ Med arbetets början avses antingen inledandet av bygg- och anläggningsarbetena i samband med investeringen eller det första rättsligt bindande åtagandet att beställa utrustning eller ett annat åtagande som gör investeringen oåterkallelig, beroende på vilket som inträffar först. Köp av mark och förberedande arbete, till exempel att utverka tillstånd och utföra preliminära genomförbarhetsstudier, anses inte utgöra arbetets början.

¹⁴⁶ Sådana stödansökningar kan grundas på alla rättsliga grunder, så länge det stödbelopp som ska beviljas enligt avsnitt 2.8 i detta meddelande inte överstiger det belopp som ursprungligen ansöktes om.

- i. Stödmottagaren måste åta sig att ha kvar investeringarna i det berörda området i minst fem år, eller tre år för små och medelstora företag, efter det att investeringen slutförts. Ett sådant åtagande bör inte hindra att man ersätter en anläggning eller utrustning som blivit föråldrad eller gått sönder under denna period, under förutsättning att den ekonomiska verksamheten blir kvar i det berörda området under minimiperioden. Inget ytterligare stöd får dock beviljas för att ersätta den anläggningen eller utrustningen.
- j. Innan stödet beviljas och på grundval av den information som stödmottagaren lämnat enligt bilaga II till detta meddelande och de åtaganden som gjorts enligt punkt 85 k, måste den beviljande myndigheten kontrollera de konkreta riskerna för att den produktiva investeringen inte äger rum inom EES och att det inte finns någon risk för omlokalisering inom EES i den mening som avses i punkt 85 k.
- k. Stödet får inte ges för att underlätta omlokalisering¹⁴⁷ av produktionsverksamhet mellan medlemsstaterna. I detta syfte måste stödmottagaren
 - i. bekräfta att den under de två år som föregår ansökan om stöd inte har genomfört någon omlokalisering till den anläggning där den understödda investeringen ska äga rum, och
 - ii. åta sig att inte genomföra en sådan omlokalisering upp till två år efter det att investeringen slutförts.
- l. Stödet får inte beviljas företag i svårigheter¹⁴⁸.
- m. Stödet får kumuleras med statligt stöd avseende samma – helt eller delvis överlappande – stödberättigande kostnader endast om kumuleringen inte leder till att den högsta tillåtna stödnivå eller det högsta stödbelopp som gäller för detta stöd enligt någon av de relevanta reglerna överskrids. Det totala stödbeloppet får under inga omständigheter överstiga 100 % av de stödberättigande kostnaderna.
- n. När medlemsstaterna anmäler stödordningar enligt denna punkt, får de överväga att på ett icke-diskriminerande sätt inkludera krav som rör miljöskydd, exempelvis de som förtecknas i punkt 37 i detta meddelande, eller krav som rör socialt skydd eller arbetsförhållanden.
- o. Medlemsstaterna ska, inom 60 dagar från den tidpunkt då stödet beviljas, underrätta kommissionen om datum för beviljande, stödbelopp, stödberättigande kostnader, stödmottagarens identitet samt typ och lokalisering av den investering som stöds på grundval av den information som stödmottagaren lämnat enligt bilaga II till detta meddelande.

¹⁴⁷ Med omlokalisering avses överföring av samma eller liknande verksamhet eller del av denna från en anläggning i en avtalsslutande part i EES-avtalet (ursprunglig anläggning) till den anläggning där den understödda investeringen äger rum i en annan avtalsslutande part i EES-avtalet (understödd anläggning). Det är fråga om en överföring om varan vid den ursprungliga och den understödda anläggningen åtminstone delvis fyller samma syfte och tillgodoser efterfrågan från eller behovet hos samma typer av kunder och om arbetstillfällen går förlorade inom samma eller liknande verksamhet vid en av stödmottagarens ursprungliga anläggningar i EES.

¹⁴⁸ Enligt definitionen i meddelandet från kommissionen – Riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av icke-finansiella företag i svårigheter ([EUT C 249, 31.7.2014, s. 1](#)).

- (86) Genom undantag från punk 85 b och på grundval av enskilda anmälningar, får kommissionen i undantagsfall, för produktion av de relevanta varorna för övergången till en klimatneutral ekonomi enligt definitionen i punkt 85 a i detta meddelande, på grundval av artikel 107.3 c i EUF-fördraget godkänna individuellt stöd upp till det subventionsbelopp¹⁴⁹ som stödmottagaren bevisligen skulle kunna få för en likvärdig investering i ett tredjelands jurisdiktion utanför EES, förutsatt att följande villkor är uppfyllda:
- a. Stödet ger stödmottagaren incitament att lokalisera investeringsprojektet, eller att sätta igång relaterade investeringsprojekt¹⁵⁰ som är nödvändiga för produktionen av de relevanta varor som definieras i punkt 85 a, antingen
 - i. fullt ut, i ett stödområde som definieras i den tillämpliga regionalstödkartan, eller
 - ii. i minst tre EES-länder, om en betydande andel av kapitalinvesteringen görs i minst två stödområden. En väsentlig del av en sådan betydande investering ska göras i ett a-område enligt definitionen i en eller flera tillämpliga regionalstödkartor.
 - b. Stödet beviljas senast den 31 december 2025.
 - c. Stödmottagaren måste åta sig att för produktion av varor som definieras i punkt 85 a i detta meddelande använda den ur miljöutsläppsperspektiv sett senaste kommersiellt tillgängliga produktionstekniken.
 - d. Stödmottagaren måste ansöka om stöd före arbetets början¹⁵¹ och lämna den information som krävs enligt bilaga II till detta meddelande och relevanta styrkande handlingar till medlemsstaten¹⁵². Stödmottagaren måste lägga fram konkreta bevis på subventioner som den med all trovärdighet skulle kunna få i en jurisdiktion utanför EES för ett liknande projekt och måste visa att den planerade investeringen utan stödet inte skulle äga rum i EES^{153, 154}. Dessutom måste stödmottagaren lägga

¹⁴⁹ Det anmälda stödet och den subvention som stödmottagaren bevisligen skulle kunna få i ett tredjelands jurisdiktion utanför EES kommer att jämföras i diskonterade termer.

¹⁵⁰ Företag från alla medlemsstater som är verksamma inom en relevant värdekedja måste få en faktisk möjlighet att delta i ett framväxande projekt. Anmälade medlemsstater måste med vederbörlig hänsyn till affärshemligheter visa att sådana företag har informerats om att ett projekt eventuellt kommer att skapas och om de affärsmöjligheter det skulle kunna medföra, till exempel genom kontakter, allianser, möten eller kontaktskapande evenemang, även med deltagande av små och medelstora företag och nystartade företag.

¹⁵¹ Enligt definitionen i fotnot 145.

¹⁵² Sådana stödansökningar kan grundas på alla rättsliga grunder, så länge det stödbelopp som ska beviljas enligt avsnitt 2.8 i detta meddelande inte överstiger det belopp som ursprungligen ansöktes om.

¹⁵³ Relevanta styrkande bevis till stöd för det kontrafaktiska scenario som beskrivs i bilaga II till detta meddelande måste vara trovärdiga, dvs. äkta och relevanta för de beslutsfaktorer som gäller vid tidpunkten för stödmottagarens beslut om investeringen. Medlemsstaterna uppmanas att förlita sig på äkta och officiella handlingar från företagets styrelse, riskbedömningar (inklusive en bedömning av risker som hänger samman med lokaliseringen), finansiella rapporter, interna affärsplaner, expertutlåtanden och andra studier som avser det investeringsprojekt som är föremål för bedömning. Dessa handlingar måste vara aktuella för den beslutsprocess som avser investeringen eller dess lokalisering. Handlingar som innehåller information om efterfrågeprognoser, kostnadsprognoser, finansiella prognoser, handlingar som läggs fram för en investeringskommitté och som beskriver investeringsscenarioer, eller handlingar som är avsedda för finansinstitut kan hjälpa medlemsstater att påvisa en stimulanseffekt.

fram bevis på att stödet inte ger upphov till effekter som motverkar sammanhållningen¹⁵⁵.

- e. Stödet får inte överstiga det minimibelopp som krävs för att ge stödmottagaren incitament att lokalisera investeringen i det berörda området inom EES (finansieringsunderskott)¹⁵⁶.
- f. Stödet får inte ges för att underlätta omlokalisering¹⁵⁷ av produktionsverksamhet mellan medlemsstaterna. När kommissionen utvärderar anmälningsspliktiga åtgärder, kommer den att begära in all information som behövs för att kunna avgöra om det statliga stödet sannolikt skulle leda till en betydande förlust av arbetstillfällen på befintliga lokaliseringssorter inom EES. Om investeringen gör det möjligt för stödmottagaren att omlokalisera en verksamhet till målområdet, och om det i denna situation finns ett orsakssamband mellan stödet och denna omlokalisering, uppstår det en negativ effekt som sannolikt inte kommer att uppvägas av några positiva effekter.
- g. Stödmottagaren måste åta sig att ha kvar investeringen i det berörda området i minst fem år, eller tre år för små och medelstora företag, efter det att investeringen slutförts. Ett sådant åtagande bör inte hindra att man ersätter en anläggning eller utrustning som blivit föråldrad eller gått sönder under denna period, under förutsättning att den ekonomiska verksamheten blir kvar i det berörda området under minimiperioden. Inget ytterligare stöd får dock beviljas för att ersätta den anläggningen eller utrustningen.
- h. Stödet enligt detta avsnitt får inte beviljas företag i svårigheter¹⁵⁸.

¹⁵⁴ I princip förefaller det osannolikt att stödbelopp som överstiger investeringskostnaderna kan motiveras, med tanke på att investeringarna i sådana fall sannolikt kommer att äga rum i EES även med lägre stödbelopp.

¹⁵⁵ Om flera lokaliseringssorter i EES övervägs för investeringen, får statligt stöd enligt denna punkt inte beviljas för att locka investeringen till ett område med en regional stödnivå som enligt den tillämpliga regionalstödkartan är lägre än i alternativa EES-områden som övervägs, eftersom detta skulle utgöra en negativ effekt för konkurrens och sammanhållningen som sannolikt inte kommer att uppvägas av några positiva effekter. Detta gäller inte om stödmottagaren kan visa att investeringen annars inte skulle göras i de alternativa EES-områdena utan i stället omdirigeras till ett tredjeland. I fall där de alternativa EES-lokaliseringssorterna har samma regionala stödnivå får statligt stöd enligt denna punkt beviljas om stödmottagaren visar att lokaliseringen valdes på grundval av objektiva kriterier oberoende av statligt stöd.

¹⁵⁶ Detta finansieringsunderskott fastställs genom skillnaden mellan nettonuvärdet förväntade kassaflöden (inbegripet investeringen och driften) för den understödda investeringen och nettonuvärdet av förväntade kassaflöden för den kontrafaktiska investeringen i en jurisdiktion utanför EES, som stödmottagaren med all trovärdighet skulle genomföra i frånvaron av stöd inom EES (särskilt inbegripet det stöd som mottagaren i ett kontrafaktiskt resonemang med trovärdighet skulle motta i jurisdiktionen utanför EES). Båda scenarierna måste vara tillräckligt bevisade, dvs. genom att realistiska antaganden som en del av en trovärdig affärsplan. Det är i princip osannolikt att kommissionen kommer att bedöma stödbelopp som överskrider sådana kapitalinvesteringskostnader som krävs för att lokalisera projektet i det berörda området som förenligt med artikel 107.3 c i EUF-fördraget, eftersom sådant stöd troligen inte skulle ha någon uppmuntrande effekt.

¹⁵⁷ Enligt definitionen i fotnot 147.

¹⁵⁸ Enligt definitionen i meddelandet från kommissionen – Riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av icke-finansiella företag i svårigheter ([EUT C 249, 31.7.2014, s. 1](#)).

3. ÖVERVAKNING OCH RAPPORTERING

- (87) Medlemsstaterna måste inom 12 månader från beviljandet offentliggöra relevant information om varje individuellt stöd över 100 000 euro¹⁵⁹ beviljat enligt detta meddelande och över 10 000 euro¹⁶⁰ inom jordbruks- och fiskesektorerna på den övergripande webbplatsen för statligt stöd eller kommissionens it-verktyg¹⁶¹, förutom för stöd beviljat enligt avsnitt 2.8, för vilket medlemsstaterna måste offentliggöra relevant information inom sex månader från beviljandet.
- (88) I fråga om stödåtgärder enligt avsnitt 2.4 i detta meddelande måste medlemsstaterna, när det totala stödet per företag per medlemsstat överstiger 50 miljoner euro, i sina stödordningar inbegripa ett krav om att stödmottagaren, inom ett år från den tidpunkt då stödet beviljades, till den beviljande myndigheten lämnar in en plan som anger hur stödmottagaren kommer att minska koldioxidavtrycket från sin energianvändning eller hur den kommer att uppfylla de krav på miljöskydd eller försörjningstrygghet som beskrivs i punkt 37 i detta meddelande. Detta krav gäller från och med den 1 januari 2023.
- (89) Medlemsstaterna måste lämna in årliga rapporter till kommissionen¹⁶².
- (90) Medlemsstaterna måste se till att detaljerade register förs över beviljat stöd som omfattas av detta meddelande. Sådana register, som ska innehålla alla de uppgifter som är nödvändiga för att fastställa om de nödvändiga villkoren har uppfyllts, måste bevaras i tio år efter stödets beviljande och översändas till kommissionen på begäran.
- (91) Kommissionen kan kräva ytterligare upplysningar om det beviljade stödet, särskilt för att kontrollera om villkoren i kommissionens beslut om att godkänna stödåtgärden har uppfyllts.
- (92) För att övervaka genomförandet av detta meddelande får kommissionen begära att medlemsstaterna lämnar samlad information om användningen av statliga stödåtgärder för att avhjälpa den allvarliga störning i ekonomin som orsakats av den rådande krisen.

¹⁵⁹ Med hänvisning till den information som krävs enligt bilaga III till kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 av den 17 juni 2014 och bilaga III till kommissionens förordning (EU) nr 702/2014. När det gäller återbetalningspliktiga förskott, garantier, lån, efterställda lån och andra stödformer, ska det underliggande instrumentets nominella värde föras upp per stödmottagare. När det gäller skatte- eller betalningsförmåner, får stödbeloppet för det individuella stödet anges i intervall.

¹⁶⁰ Med hänvisning till den information som krävs enligt bilaga III till kommissionens förordning (EU) nr 702/2014 och bilaga III till kommissionens förordning (EU) nr 1388/2014 av den 16 december 2014. När det gäller återbetalningspliktiga förskott, garantier, lån, efterställda lån och andra stödformer, ska det underliggande instrumentets nominella värde föras upp per stödmottagare. När det gäller skatte- eller betalningsförmåner, får stödbeloppet för det individuella stödet anges i intervall.

¹⁶¹ Sidan för offentlig sökning i modulen för stödtransparens ger tillträde till uppgifter om individuellt statligt stöd som medlemsstaterna tillhandahållit, i enlighet med EU:s transparenskrav på området statligt stöd, och finns på <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=en>.

¹⁶² EUT L 140, 30.4.2004, s. 1.

4. SLUTBESTÄMMELSER

- (93) Kommissionen tillämpar detta meddelande från och med den 9 mars 2023. Kommissionen tillämpar bestämmelserna i detta meddelande på samtliga åtgärder som anmälts från och med den 9 mars 2023 samt på åtgärder som anmälts före det datumet.
- (94) Detta meddelande ersätter den tillfälliga krisram som antogs den 28 oktober 2022¹⁶³ (nedan kallad den tidigare tillfälliga krisramen). Den tidigare tillfälliga krisramen dras tillbaka med verkan från och med den 9 mars 2023. Den tidigare tillfälliga krisramen ersatte redan den tillfälliga krisram som antogs den 23 mars 2022¹⁶⁴ och ändrades den 20 juli 2022¹⁶⁵.
- (95) Sammantaget får stöd som beviljats enligt avsnitten 2.1–2.3 i de tidigare tillfälliga krisramarna och stöd som beviljats enligt samma avsnitt i detta meddelande inte vid någon tidpunkt överskrida de stödtak som anges i respektive avsnitt i detta meddelande. I fråga om avsnitt 2.4 får stöd som beviljats enligt de tidigare tillfälliga krisramarna och stöd som beviljats enligt detta meddelande inte överstiga de stödtak som fastställs i detta meddelande för samma stödberättigande period. Stöd som beviljats enligt avsnitten 2.5 och 2.6 i de tidigare tillfälliga krisramarna kan inte kumuleras med stöd som beviljats enligt samma avsnitt i detta meddelande om det omfattar samma stödberättigande kostnader.
- (96) I enlighet med kommissionens tillkännagivande om vilka regler som är tillämpliga för att avgöra om ett statligt stöd är olagligt¹⁶⁶ tillämpar kommissionen detta meddelande på oanmält stöd om stödet beviljas efter den 9 mars 2023.
- (97) I övriga fall kommer kommissionen att tillämpa reglerna i den ram som var i kraft när stödet beviljades.
- (98) Kommissionen kommer att se över alla avsnitt i detta meddelande före den 31 december 2023 på grundval av viktiga konkurrenspolitiska eller ekonomiska överväganden och den internationella utvecklingen. Där det kan vara till hjälp kan kommissionen dessutom ytterligare klargöra sitt synsätt i vissa frågor.
- (99) Kommissionen ska, i nära samarbete med de berörda medlemsstaterna, se till att åtgärder bedöms snabbt efter det att en klar och fullständig anmälan har gjorts av åtgärder som omfattas av detta meddelande. Medlemsstaterna bör så tidigt och utförligt som möjligt underrätta kommissionen om sina avsikter och anmäla planer på att införa sådana åtgärder. Kommissionen kommer att ge medlemsstaterna vägledning och stöd i denna process.

¹⁶³ EUT C 426, 9.11.2022, s. 1.

¹⁶⁴ EUT C 131 I, 24.3.2022, s. 1.

¹⁶⁵ EUT C 280, 21.7.2022, s. 1.

¹⁶⁶ EGT C 119, 22.5.2002, s. 22.

BILAGA I

Särskilt drabbade sektorer och delsektorer¹⁶⁷

	Nace-kod	Beskrivning
1	0510	Stenkolsutvinning
2	0610	Utvinning av råpetroleum
3	0710	Järnmalmsutvinning
4	0729	Utvinning av annan malm
5	0891	Brytning av kemiska mineral
6	0893	Saltutvinning
7	0899	Diverse övrig utvinning av mineral
8	1041	Utvinning av vegetabiliska och animaliska oljor och fetter
9	1062	Stärkelsetillverkning
10	1081	Sockertillverkning
11	1106	Framställning av malt
12	1310	Garntillverkning
13	1330	Blekning, färgning och annan textilberedning
14	1395	Tillverkning av bondad duk
15	1411	Tillverkning av läder- och skinnkläder
16	1621	Tillverkning av fanér och träbaserade skivor
17	1711	Massatillverkning
18	1712	Pappers- och papptillverkning
19	1910	Tillverkning av stenkolsprodukter
20	1920	Petroleumraffinering
21	2011	Industrigasframställning

¹⁶⁷ De (under)sektorer som förtecknas med hänvisning till sin utsläppsintensitet och handelsintensitet motsvarar dem som förtecknas i av kommissionens delegerade beslut (EU) 2019/708 av den 15 februari 2019 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG vad gäller fastställandet av sektorer och delsektorer som anses löpa avsevärd risk för koldioxidläckage, för perioden 2021–2030 (EUT L 120, 8.5.2019, s. 20).

22	2012	Tillverkning av färgämnen
23	2013	Tillverkning av andra oorganiska baskemikalier
24	2014	Tillverkning av andra organiska baskemikalier
25	2015	Tillverkning av gödselmedel och kväveprodukter
26	2016	Basplastframställning
27	2017	Tillverkning av syntetiskt basgummi
28	2060	Konstfibertillverkning
29	2110	Tillverkning av farmaceutiska basprodukter
30	2311	Framställning av planglas
31	2313	Tillverkning av buteljer, glasförpackningar och husgeråd av glas
32	2314	Tillverkning av glasfiber
33	2319	Tillverkning av andra glasvaror inklusive tekniska glasvaror
34	2320	Tillverkning av eldfasta produkter
35	2331	Tillverkning av keramiska golv- och väggplattor
36	2332	Tillverkning av murtegel, takpannor och andra byggvaror av tegel
37	2341	Tillverkning av keramiska hushålls- och prydnadsartiklar
38	2342	Tillverkning av keramiska sanitetsartiklar
39	2351	Tillverkning av cement
40	2352	Tillverkning av kalk och gips
41	2399	Tillverkning av övriga icke-metalliska mineraliska produkter
42	2410	Framställning av järn och stål samt av ferrolegeringar
43	2420	Framställning av rör, ledningar, ihåliga profiler och tillbehör av stål
44	2431	Tillverkning av kalldragen stålstång
45	2442	Framställning av aluminium
46	2443	Framställning av bly, zink och tenn
47	2444	Framställning av koppar
48	2445	Framställning av andra metaller

49	2446	Tillverkning av kärnbränsle
50	2451	Gjutning av järn
	Prodcom-kod	Beskrivning
1	81221	Kaolin och andra kaolinartade leror
2	10311130	Potatis, beredd eller konserverad på annat sätt än med ättika eller ättiksyra, fryst (inkl. potatis som kokats eller delvis kokats i olja och sedan frysts)
3	10311300	Potatis, torkad, i form av mjöl, flingor, granulat och pelletter
4	10391725	Tomatpuré, koncentrerad
5	105122	Helmjölkspulver
6	105121	Skummjölkspulver
7	105153	Kasein
8	105154	Mjölsocker och lösningar av mjölsocker
9	10515530	Vassle och modifierad vassle, i form av pulver eller granulat eller i annan fast form, även koncentrerad eller försatt med socker eller annat sötningsmedel
10	10891334	Bagerijäst
11	20302150	Ej frittad emalj- och glasyrmasa, engober och liknande preparat av sådana slag som används för keramik, emaljering eller glas
12	20302170	Flytande lysterfärger och liknande preparat; frita och annat glas i form av pulver, korn eller flingor
13	25501134	Friformsmidda järnhaltiga delar till transmissionsaxlar (inkl. kamaxlar och vevaxlar) och vevaxlar etc.

Bilaga II

Information som ska ingå i ansökningsformuläret för stöd enligt avsnitt 2.8 i detta meddelande

1. Uppgifter om stödmottagaren:

- Namn, huvudsätets registrerade adress, huvudsakligt verksamhetsområde (Nace-kod).
- Försäkran om att företaget inte är i svårigheter enligt definitionen i riktlinjerna för undsättning och omstrukturering.
- För stöd som beviljas enligt en stödordning enligt punkt 85: Försäkran och åtaganden om att omlokalisering inte kommer att ske förtecknade i punkt 85 k.

2. Information om den investering som ska stödjas:

- Kort beskrivning av investeringen.
- Kort beskrivning av förväntade positiva effekter för det berörda området (t.ex. antalet skapade eller bevarade arbetstillfällen, verksamhet inom FoUI, utbildning, skapandet av ett kluster och projektets eventuella bidrag till den gröna och den digitala omställningen av den regionala ekonomin).
- Tillämplig rättslig grund (på nationell nivå, EU-nivå eller både och).
- Planerat startdatum för arbetena och slutförandet av investeringen.
- Plats(er) där projektet kommer att genomföras.
- För stöd enligt punkt 86: Information om igångsättning av relaterade investeringar i andra medlemsstater i linje med punkt 86 a. Plats och belopp för igångsatta projekt. Tillhandahåll information om kopplingarna mellan investeringarna som ska få stöd och de igångsatta projekten.

3. Information om finansieringen av investeringen:

- Investeringskostnader och andra därmed sammanhängande kostnader.
- Totala stödberättigande kostnader.
- Stödbelopp som krävs för att genomföra investeringen i det berörda området.
- Stödnivå.
- För stöd enligt punkt 86: En analys av finansieringsunderskott, inklusive affärsplanen och beräkningar av nettonuvärde för faktiska och kontrafaktiska scenarier, med uppskattade investeringskostnader, driftkostnader, intäkter och slutvärde för båda scenarier (i Excelformat), med stöddokumentation.

4. Information om behovet av stöd och dess förväntade effekt:

- Kort redogörelse för behovet av stöd och hur det påverkar investerings- eller lokaliseringsbeslutet. Redogörelsen måste innehålla en förklaring av det alternativa investerings- eller lokaliseringsbeslutet om stöd inte beviljas.
- För stöd enligt punkt 86 måste stödmottagaren lägga fram:

- konkreta bevis på subventioner som den med all trovärdighet skulle kunna få i en jurisdiktion utanför EES för ett liknande projekt som ingår i det kontrafaktiska scenariot,
- bevis på att den planerade investeringen inte skulle äga rum i EES utan stödet,
- bevis på att stödet inte ger upphov till effekter som motverkar sammanhållningen i den mening som avses i punk 86 d.